

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Tiia Kirjavainen

Opinnäytetyö

Euroopan maksuliikenne muuttumassa - raportti SEPAn vaikutuksista yrityksen toimintaan

Työn ohjaaja
Tampere 6/2010

yliopettaja, KTT Pirkko Jaatinen

Tampereen Ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä(t)	Tiia Kirjavainen
Työn nimi	Euroopan maksuliikenne muuttumassa - raportti SEPAn vaikutuksista yrityksen toimintaan
Sivumäärä	50
Valmistumisaika	kesäkuu 2010
Työn ohjaaja	Pirkko Jaatinen
Työn tilaaja	Yritys Oy

TIIVISTELMÄ

Yhtenäinen euromaksualue SEPA (Single Euro Payments Area) on yhteistä eurovaluuttaa seuraava askel eurooppalaisen kaupankäynnin edistämiseksi. SEPAn tarkoituksena on edistää eurooppalaista kaupankäyntiä luomalla yhteiset standardit maksuihin.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää yhtenäisen euromaksualueen, SEPAn vaikutuksia toimeksiantajayrityksen maksuliikenteeseen. Luottamuksellisuuden säilyttämiseksi työssä käytetään toimeksiantajayrityksestä nimeä Yritys Oy. Työn tarkoituksena oli selvittää, mitä kaikkea yhtenäinen euromaksualue SEPA pitää sisällään, mitkä sen tavoitteet ovat ja mitä muutoksia se aiheuttaa. Tarkoituksena oli paneutua myös siihen, millä eri tavoilla SEPA vaikuttaa yritysten maksuliikenteeseen. Näiden tietojen pohjalta selvitettiin, mitä muutoksia yritysten pitää tehdä SEPA-valmiuden saavuttamiseksi. Teoriaosuudessa perehdyttiin lisäksi SEPAn tuomiin muutoksiin myös toistuvaissuoritusten ja SEPA-maksukorttien osalta, vaikka nämä eivät suoranaisesti kosketa Yritys Oy:tä. Kuitenkin SEPAn vaikutukset yksityishenkilöihin on rajattu raportin ulkopuolelle.

Tämä työ on toteutettu projektiluontoisesti, siten että samalla on kehitetty Yritys Oy:n valmiuksia toimia SEPAn mukaisesti. Kehittämisprojektissa olen perehtynyt SEPAan SWOT-analyysin avulla juuri Yritys Oy:n kannalta. Tämän työn tarkoituksena on ollut palvella nimenomaan toimeksiantajaa ja luoda katsaus Yritys Oy:n toimintavalmiuksiin. Aiheeseen perehtymisen jälkeen olen koonnut raportin SEPAn tuomien muutoksien vaikutuksista Yritys Oy:n toimintaan. Raportissa käsitellään ainoastaan yhtenäisen euromaksualueen vaikutuksia yrityksiin.

Avainsanat SEPA, yhtenäinen maksualue, maksuliikenne

TAMK University of Applied sciences
Degree Programme of Business Administration

Writer(s)	Tiia Kirjavainen
Thesis	The change of European payments - Report of the effects on company's activity
Pages	50
Graduation Time	June 2010
Thesis Supervisor	Pirkko Jaatinen
Co-Operating Company	Yritys Oy

ABSTRACT

Single Euro Payments Area (SEPA) is the next step after the common euro currency in the promotion of European trading. SEPA aims to promote European trade by establishing common standards for the payments.

The meaning of this thesis was to investigate the impacts of Single Euro Payments Area (SEPA) to the company's payments traffic. To maintain the confidentiality of the work for the Co-Operating company the company's name will be presented as Yritys Oy. The purpose was to find out what the Single Euro Payments Area (SEPA) encompasses, what its goals are and what changes it causes. The aim was also to analyze the various ways SEPA affects to the payment transactions of the business. Based on this information the purpose was to find out what changes companies must make to achieve the SEPA-readiness. In theoretical part of thesis was also orientated to the changes brought by SEPA for periodic delivery and for payment cards, although these do not directly touch the Yritys Oy. However, SEPA will impact on individuals is limited to the report.

This work is carried out as a project, so that at the same time has been developed Yritys Oy's ability to operate in accordance with SEPA. In the development project, I am viewing with SEPA using SWOT analysis with the Yritys Oy's point of view. The purpose of this thesis has been to serve precisely the co-operating company and provide an overview of Yritys Oy's capacities. After background work I have compiled a report of SEPA change effects on Yritys Oy's activities. The report deals only with the impact of SEPA on businesses.

Keywords: SEPA, single payments area, payments traffic

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	8
2 SEPA (SINGLE EURO PAYMENTS AREA)	10
2.1 SEPA-eurojärjestelmän odotukset	10
2.1.1 SEPA-palveluntarjoajiin kohdistuvat odotukset.....	11
2.1.2 SEPA-käyttäjiin kohdistuvat odotukset.....	12
2.2 SEPA:n siirtymäaikataulu	13
2.3 Maksupalvelulaki	14
3. SEPA-PALVELUT	19
3.1 SEPA-tilisiirto (SEPA Credit Transfer, SCT)	19
3.1.1 SEPA-ulkomaanmaksu.....	20
3.1.2 SEPA-toistuvaissuoritukset	21
3.2 SEPA-suoraveloitus.....	21
3.3 SEPA-maksukortit	22
3.4 Tiliraportointi.....	23
3.5 Kansainvälinen viite.....	23
3.6 ISO 20022 XML-maksuaineisto	24
3.7 Web Services.....	25
3.8 Yrityksen valmistautuminen SEPAan.....	26
3.9 Hyödyt yrityksille	27
4. SEPA-VALMIUS SUOMESSA	28
4.1 Pankkien SEPA-valmius.....	28
4.2 Yritysten SEPA-valmius Suomessa	28
4.2.1 Tutkimustuloksia yritysten SEPA-valmiudesta.....	29
4.3 Ohjelmistotalojen SEPA-valmius	30
4.3.1 Maksuliikenteen SEPA-versio	30
4.3.2 SEPA-muunnin.....	30
5. SEPAAN SIIRTYMINEN YRITYS OY:SSÄ	33
5.1 Vaadittavat toimenpiteet	33
5.2 Maksuliikenne tämä päivänä	34

5.3 Maksuliikenne SEPAn myötä.....	34
5.4 Pankin sopimuksen päivittäminen	35
5.5 Toimittajatietojen päivitys	35
5.6 Maksuliikenneohjelman päivitys	36
5.7 XML-aineistomuodon luonti	37
5.8 Projektin toteutuminen.....	38
5.9 Tulevat toimenpiteet	39
5.9.1 Maksuaineiston testaus.....	39
5.9.2 Tiliraportointi	40
5.9.3 Kansainvälinen RF-viite.....	40
5.10 SWOT-analyysi: SEPA ja Yritys Oy.....	40
5.10.1 Vahvuudet	41
5.10.2 Heikkoudet	41
5.10.3 Mahdollisuudet.....	42
5.10.4 Uhat	42
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	43
LÄHTEET	44
LIITTEET.....	47
 Kuva 1 SEPA-muutokset lyhyesti.....	14
Kuva 2 SEPA-palveluiden peruspiirteet	19
Kuva 3 SEPAn tuomat muutokset yrityksen maksuliikenteelle	20
Kuva 4 Kansalliset maksustandardit korvataan kansainvälisellä C2B-maksuaineistolla.	25
Kuva 5 Yritysten SEPA-projektien tila (Basware 1/2010)	29
Kuva 6 Ohjelmistotalojen ratkaisu siirtymäajaksi	31

Sanastoa

Basware Analyste	Maksuliikenneohjelma.
Basware Banking	Maksuliikenneohjelman uusi versio, mikä mahdollistaa SE-PA-tilisiirrot.
BIC	Bank Identification Code, pankin elektroninen osoite, jolla pankki tunnistetaan kansainvälisessä maksuliikkeessä.
EPC	European Payments Council (EPC), Euroopan maksuneuvosto. Eurooppalaisten pankkien ja pankkijärjestöjen yhteinen, maksamista koskevien asioiden yhteistyö- ja päätöksentekolin.
EKP/ECB	Euroopan Keskuspankki/European Central Bank
EPC	European Payments Council, eurooppalaisten pankkien yhteinen päättävä elin Euroopan laajuisissa maksuliikeasioissa.
ERP	Enterprise Resource Planning eli toiminnaohjausjärjestelmä
FTP-eräsiirto	Yritysten käyttämä maksujen siirtokanava pankkiin rahaliikenneohjelmiston välityksellä.
IBAN	International Bank Account Number, tilinumeron kansainvälinen muoto.
ISO 20022	International Organization for Standardization. SEPAn vaatima, standardoitu maksuaineistomuoto.
KTL	Pankkien lähettämä kotimainen tililuettelo, joka korvautuu SEPAn myötä XML B2C -aineistolla.
KTO	Pankkien lähettämä kotimainen tiliotemuoto, joka korvautuu SEPAn myötä XML B2C -aineistolla.
LM, LUM2, TS	nykyiset maksuaineistomuodot kotimaan, ulkomaan ja palkkojen maksulle, jotka korvautuvat SEPAn XML-maksuaineistomuodolla.
PATU	Yritysten käyttämät tunnukset, joita käytetään asioidessa pankkiyhteysohjelmien kautta.
PKI	Public Key Infrastructure. Julkiseen salaukseen perustuva, kansainvälisesti hyväksytty tiedon salausmenetelmä

SALA	”salary”. Koodi, jota käytetään SEPA-maksuaineistossa, kun maksetaan palkkoja tai eläkkeitä
SEPA	Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksualue, johon kuuluvat 27 EU-maata sekä Norja, Islanti, Liechtenstein, Monaco ja Sveitsi
SEPA-suoraveloitus	(SEPA Direct Debit) Korvaa nykyisen suoravelotusmallin. XML-pohjainen, jossa valtakirja annetaan pankin sijaan maksun saajalle.
SEPA-tilisiirto	(SEPA Credit Transfer - SCT) Elektroninen maksu, voi olla sekä tavallinen maksu (tilisiirto), palkka tai eläke. Kaikki maksut, mitä maksetaan SEPAn puitteissa, ovat yleisnimitään SEPA-tilisiirtoja.
SEPA XML	SEPA-maksuaineiston standardoitu, kansainvälinen muoto, joka korvaa kansalliset LM-, LUM2- ja TS-aineistomuodot.
XML B2C	Bank to customers. XML-muotoinen tiliraportti, jonka pankki välittää asiakkaalle.
XML C2B	Customers to bank. XML-aineistomuoto asiakkaalta pankille. SEPA-tilisiirrot ovat XML C2B -aineistoa.
Web Services	Pankkiyhteys, jonka käyttöä suositellaan osana SEPAn siirtymistä.

1. JOHDANTO

Yhtenäinen euromaksualue SEPA (Single Euro Payments Area) on EU-komission, -parlamentin ja Euroopan keskuspankin yhteinen hanke, jonka eurooppalaiset pankit toteuttavat. SEPAn tarkoituksena on edistää eurooppalaista kaupankäyntiä luomalla yhteiset standardit maksuihin. Yhtenäiseen maksualueeseen siirtyminen on alkanut vuonna 2008 ja SEPA-tilisiirrot otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2011 alusta alkaen. SEPA-maksut ovat aina euromääräisiä.

Tämän työn toimeksiantajana toimii kansainväliseen konserniin kuuluva yritys, joka harjoittaa liiketoimintaa Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Konsernin yrityspolitiikan vuoksi työssä ei mainita yrityksen nimeä vaan toimeksiantajasta puhutaan Yritys Oy:nä.

Yritys Oy on jo pitkään tiennyt tulevasta yhtenäiseen euromaksualueeseen SEPAan siirtymisestä, mutta projektia maksuliikenteen uudistamiselle ei aloitettu ennen kuin pankki oli ilmoittanut valmiudestaan ottaa vastaan SEPAn vaatimaa maksuaineistoa. Yritys Oy:n käyttämä pankki, Sampo Pankki saavutti SEPA-valmiuden maaliskuussa 2010. Samoihin aikoihin itse mietin opinnäytetyön aihetta, joten neuvoteltuani Yritys Oy:n kanssa, otin vastuulleni SEPA-projektin Yritys Oy:ssä.

Työn tarkoituksena on ensimmäiseksi selvittää, mitä yhtenäinen euromaksualue tarkoittaa, mitä odotuksia SEPA-eurojärjestelmälle on asetettu ja millä aikataululla muutokset tulevat voimaan. Lisäksi selvitetään, mitä SEPAn myötä 1.5.2010 voimaan tullut maksuaikalaki pitää sisällään, ja mitkä ovat uuden maksuaikalain keskeiset sisällöt. Työssä perehdytään myös SEPA-palveluihin ja niiden piirteisiin sekä selvitetään muutokset nykyisiin maksupalveluihin nähden.

Näiden tietojen pohjalta on tavoitteena selvittää, miten SEPA vaikuttaa yritysten toimintaan ja mitä muutoksia yritysten pitää tehdä SEPA-valmiuden saavuttamiseksi. Teoriaosuudessa perehdytään SEPAn tuomiin muutoksiin myös toistuvaissuoritusten ja SEPA-maksukorttien osalta, vaikka nämä eivät suoranaisesti kosketa Yritys Oy:tä. Raportissa käsitellään ainoastaan yhtenäisen euromaksualueen vaikutuksia yrityksiin. SEPAn vaikutukset yksityishenkilöihin on rajattu raportin ulkopuolelle.

Tämä työ on toteutettu projektiluontoisesti, siten että samalla on kehitetty Yritys Oy:n valmiuksia toimia SEPAn mukaisesti. Työssä on kyse kehittämisprojektista, jossa on perehdytty SEPAan SWOT-analyysin avulla juuri Yritys Oy:n kannalta. Tämän työn tarkoituksena on palvella nimenomaan toimeksiantajaa ja luoda katsaus Yritys Oy:n toimintavalmiuksiin. Aiheeseen perehtymisen jälkeen olen koonnut raportin SEPAn tuomien muutoksien vaikutuksista Yritys Oy:n toimintaan. Raportissa käsitellään ainoastaan yhtenäisen euromaksualueen vaikutuksia yrityksiin.

2 SEPA (Single Euro Payments Area)

Yhtenäinen euromaksualue SEPA on EU-komission, -parlamentin ja Euroopan keskuspankin yhteinen hanke, jonka eurooppalaiset pankit toteuttavat. Se on yhteistä eurovaluuttaa seuraava askel eurooppalaisen kaupankäynnin edistämiseksi. (SEPA ja yritys 2010.) SEPA-alue koostuu 32 maasta, jotka ovat kaikki 27 EU-maata, ETA-maat (Islanti, Liechtenstein, Norja) sekä Sveitsi ja Monaco.

Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen merkitsee sitä, että yhteisiin eurooppalaisiin sääntöihin perustuvat SEPA-palvelut korvaavat asteittain nykyiset, vastaavat kotimaiset maksuliikennepalvelut SEPA-alueen maissa (SEPA ja yritys 2010). SEPA-hanke kattaa kaikki käteisen ohella tärkeimmät maksutavat: tilisiirrot, korttimaksun ja suora-veloituksen. Monissa maissa vielä käytössä olevien sekkien määrää pyritään vähentämään (Yhtenäinen euromaksualue 2010).

Tavoitteena on, että kuluttajat, yritykset ja yhteisöt voivat maksaa ja vastaanottaa euromääräisiä maksuja samoin ehdoin, oikeuksin ja velvollisuuksin riippumatta siitä, onko maksu maan sisäinen tai maiden välinen (Kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma 2010). Tarvitaan tehokas infrastruktuuri, jolla yhdenmukaistetaan euromääräisten maksujen käsittely koko alueella jotta maiden välisten maksujen palvelutaso saadaan vastaamaan kotimaista palvelutasoa. SEPA-hankkeen tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman automaattinen maksun käsittely yhteisin standardein, sopia yhteisistä toimintatavoista ja tehostaa sekä kotimaan- että ulkomaanmaksujen käsittelyä ja samalla huolehtia kustannustehokkuudesta (Yhtenäinen euromaksualue 2010).

2.1 SEPA-eurojärjestelmän odotukset

Euroopan keskuspankki (EKP) ja euroalueen 16 kansallista keskuspankkia eli eurojärjestelmä, julkaisivat 27.3.2009 SEPA-hankkeen etenemistä koskevia odotuksia, jotka kohdistuvat hankkeen eri asianosaisiin. Odotukset muotoiltiin sanoiksi useiden markkinaosapuolten pyydettyä ohjeistusta vuoden 2008 kuluessa. Tarkoituksena oli, että pankkiyhteisöt ja maksulaitokset voivat tukeutua niihin. Lisäksi käyttäjät saavat eurojärjes-

telmän laatimista odotuksista tietoa maksamisen muuttumisesta ja siitä, mitä jokainen voi edellyttää omalta pankiltaan/maksulaitokseltaan. Eurojärjestelmän odotuksia ei kuitenkaan pidä tulkita sitoviksi muodollisiksi vaatimuksiksi. (Euroopan keskuspankki 27.3.2010.)

Euroopan keskuspankin lehdistötiedotteen 27.3.2009 mukaan eurojärjestelmän kannalta SEPA-hankkeen eteneminen on selkeä prioriteetti vaikeinakin aikoina. Minkäänlaista riisuttua versiota, jossa SEPAn maksuvälineitä käytettäisiin vain maksettaessa maasta toiseen, ei pidetä hyväksyttävänä vaihtoehtona. Rahoitusmarkkinoiden epävakauden vuoksi yhä useammat pankit panostavat jälleen vähittäispankkitoimintaan, jossa maksupalvelut ovat tärkeässä asemassa. SEPA toimii pohjana Euroopan vähittäismaksupalvelujen tulevaisuudelle, joten on entistäkin tärkeämpää, että kaikki osallistuvat yhtenäiseen euromaksualueeseen täysimääräisesti.

2.1.1 SEPA-palveluntarjoajiin kohdistuvat odotukset

Palveluntarjoajien eli pankkien ja maksulaitosten tulisi varmistaa kykenevänsä vastaanottamaan ja lähettämään SEPA-maksuja. Kaikkien pankkien ja maksulaitosten, joilla on tarjolla euromääräisiä tilisiirtoja ja/tai suoraveloituspalveluja, tulisi ottaa tarjontaansa myös vastaavat SEPA-maksuvälineet. Vähintään yhden koko yhtenäisellä euromaksualueella toimivan infrastruktuurin hakemistosta tulisi löytyä kaikki tarvittavat BIC-koodit. Toimintaprosesseja ja ohjelmistosovelluksia olisi kehitettävä yhtenäisen euromaksualueen tarpeiden mukaan, ja asiakasviestinnässä olisi omaksuttava SEPA-standardit. Mikäli maksutietoja muunnetaan vanhasta kansallisesta muodosta uuteen ja päinvastoin, SEPA-maksuvälineiden käyttöön siirtymiselle asetettuun takarajaan asti, on varmistettava, että tietoa ei katoa muuntamisen yhteydessä. (Euroopan keskuspankki 27.3.2009.)

Käyttäjille tulisi tarjota SEPA-maksuvälineitä, jotka vastaavat pankin tai maksulaitoksen aiemmin euromääräisiä maksuja varten tarjoamia maksuvälineitä. Lisäksi käyttäjillä on mahdollisuus sekä maksaa SEPA-maksuvälineillä että ottaa vastaan niillä maksettuja kotimaanmaksuja ja maksuja SEPA-maasta toiseen. Asiakkaat ryhtyvät käyttämään SEPA-maksuvälineitä nopeammin, jos SEPA-maksuvälineistä tehdään vähintäänkin

yhtä houkuttelevia kuin vanhat maksuvälineet ja niistä tiedotetaan aktiivisesti. Myös SEPA-hanketta koskevien eurojärjestelmän odotusten ja suositusten noudattamisesta on etua. (Euroopan keskuspankki 27.3.2009.)

2.1.2 SEPA-käyttäjiin kohdistuvat odotukset

Yritysten ja julkishallinnon, myös liike- ja keskuspankkien, odotetaan viittaavaan European Payments Council -yhteistyöjärjestön (EPC) SEPA-kriteereihin ja eurojärjestelmän odotuksiin, kun ne järjestävät tarjouskilpailuja. Lisäksi niiden odotetaan käyttävän sellaisia maksupalveluntarjoajia, jotka noudattavat näitä sääntöjä ja täyttävät eurojärjestelmän odotukset. Yritysten ja julkishallinnon tulisi ilmoittaa asiakkailleen IBAN-numero (International Bank Account Number) ja BIC-koodi (Bank Identification Code) laskuissa ja asiakirjoissa ja sijoittaa ne näkyvämmiin kuin vanhat tilitiedot tukeakseen SEPA-hankkeen etenemistä. Liike- ja keskuspankkien sekä maksulaitosten tulisi käyttää SEPA-maksuvälineitä. Jos ne eivät hoida maksuliikennettä itse, niiden tulisi valita sellainen maksupalveluntarjoaja, joka noudattaa SEPA-sääntöjä ja pyrkii vastaamaan eurojärjestelmän odotuksia. Maksessaan tavarantoimittajille ja hoitaessaan palkanmaksunsa pankkien tulisi käyttää tilien tunnisteena IBAN-koodia eikä vanhaa tilitunnistetta, jos tilit ovat samassa laitoksessa. (Euroopan keskuspankki 27.3.2009.)

Korttimaksumahdollisuutta asiakkailleen tarjoavien vähittäiskauppiaiden tulisi tarkistaa, että niiden valitsemat korttiohjelmat ja korttimaksujen hyvittäjät/välittäjät noudattavat SEPA-korttimaksuohjeistoa ja kaavailtuja toimintaohjeita. Niiden pitäisi omaksua vähitellen EMV-standardien mukaiset maksupäätteet, joissa varmennus perustuu siruun ja PIN-koodiin, ja SEPA-standardeja käyttävät järjestelmät, kun sellaiset on tarjolla, sekä edistää tehokkaiden korttiohjelmien käyttöä liikkeissä. Myös uusien eurooppalaisten maksukorttiohjelmien korttien hyväksymistä olisi syytä harkita, jos ratkaisu on taloudellisesti kannattava. (Euroopan keskuspankki 27.3.2009.)

Asiakkaiden odotetaan ottavan selville tiliensä IBAN-koodit ja pankkiensa BIC-koodit. SEPA-hanketta edistäisi myös koodien, ja mielellään myös SEPA-maksuvälineiden, käyttö maksutapahtumissa aina, kun koodit ovat mukana laskussa. Harkitessaan uusien pankkisuhteiden luomista asiakkaiden tulisi vertailla eri SEPA-maiden pankkien tarjon-

taa. Liikkeissä tulisi maksaa mieluummin kortilla kuin tehottomammilla maksuvälineillä niin kotimaassa kuin muuallakin yhtenäisellä euromaksualueella. (Euroopan keskuspankki 27.3.2009.)

2.2 SEPA:n siirtymäaikataulu

Tilisiirtojen osalta SEPA-hanke käynnistyi tammikuussa 2008 ja täydellinen yhtenäinen euromaksualue on tavoitteena vuoden 2010 loppuun mennessä. Siirtymäajasta ovat sopineet Suomessa toimivat pankit ja Suomen SEPA-foorumin ydinryhmässä mukana olevat yritykset, järjestykset ja valtionhallinnon edustajat. Myös Suomen Pankki ja Finanssivalvonta hyväksyvät Suomen aikataulun SEPA-tilisiirtoon siirtymiseksi.

Siirtymäaikataulu koostuu useista välietapeista, joiden päivämäärät ovat:

- 1.7.2010 alkaen IBAN ja BIC pakollisia laskuissa ja tilisiirtolomakkeilla kotimaisen tilinumeron rinnalla.
- 31.12.2010 päättyy tilisiirron siirtymäaika, jonka jälkeen kansalliset tilisiirrot lakkaavat olemasta standardeja.
- Varsinaisen siirtymäajan päätyttyä pankeilla ja ohjelmistotaloilla on mahdollisuus jatkaa poistuvien palveluiden tarjoamista erityispalveluina 31.10.2011 asti.
- 31.10.2011 jälkeen pankit eivät ota vastaan maksuja kansallisia maksuaineistomuotoja käyttäen eivätkä ilman saajan IBAN-tilinumeroa ja BIC-koodia.
- Kotimaisessa pankkien välisessä maksujärjestelmässä ei välitetä tilisiirtoja eikä toistuvaissuoritustapahtumia kuten palkkoja tai eläkkeitä 31.12.2011 jälkeen.
- 1.11.2010 lähtien EU:n maksupalveludirektiiviin perustuen SEPA-suoraveloituksia on tarjottava maksajan palveluna.
- Alustavan arvion mukaan suoraveloituksen siirtymäaika on vuoden 2013 loppuun asti.
- 1.12.2010 mahdollisuus ottaa kansainvälinen RF-viite käyttöön laskutuksessa.

Ennen SEPAa	SEPA-siirtymäajan jälkeen
€	€
Tilinumero 500001-123456	IBAN-Tilinumero: FI13 5000 0110 0234 56 BIC: OKOYFIHH
Kotimaiset maksutavat käytössä	SEPA-tilisiirto samojen sääntöjen mukaan koko SEPA-alueella
Kotimainen suoraveloitus käytössä	SEPA-suoraveloitus samojen sääntöjen mukaan koko SEPA-alueella
Kotimaiset pankkikortit vielä käytössä, korteilla voi maksaa ainoastaan Suomessa	SEPA-yhteensopivat kortit: käyvät maksuvälineinä kaikkialla SEPA-alueella

Kuva 1 SEPA-muutokset lyhyesti
(luottamuksellisuuden säilyttämiseksi lähdettä ei mainita)

2.3 Maksupalvelulaki

Yhtenäisen euromaksualueen myötä uusi maksupalvelulaki tuli voimaan 1.5.2010 ja toi mukanaan muutoksia muun muassa tiliotteisiin sekä maksujen välitysnopeuteen. Lakielähdöksen taustalla oli EU:n maksupalveludirektiivi, jolla pyritään tehostamaan maksuliikemarkkinoita ja lisäämään niillä esiintyvää kilpailua. (Nordea 2010.) Seuraavassa on lueteltu uuden maksupalvelulain peruspiirteet.

Pankin tiedonantovelvollisuus laajenee

- Maksupalvelulaki velvoittaa pankit antamaan asiakkaille aikaisempaa enemmän tietoja tarjoamistaan maksupalveluista. Käytännössä pankkien antama informaatio asiakkaille lisääntyy.
- Pankin on toimitettava asiakkailleen, tai asetettava heidän saatavilleen, tiedot maksutapahtumista vähintään kuukausittain. Pankki ei voi sopia kuluttaja-asiakkaansa kanssa siitä, että asiakas saisi tiedot maksutapahtumista harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Jos pankki antaa tai asettaa saataville tiedot verkossa,

tiedot on pidettävä kuluttaja-asiakkaan saatavilla vähintään vuoden ajan. Tiedot on annettava asiakkaalle maksutta.

- Pankin on ilmoitettava sopimusehtojen muutoksesta kuluttajalle vähintään kahta kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa, kun nykyinen ilmoitusaika on pääsääntöisesti kuukausi. Vaatimus laajenee myös sellaisiin muutoksiin, joista tieto annetaan mm. palvelu- tai tuotekuvauksissa, yleisessä informaatioissa ja ohjeistuksen avulla.
- Pankin on ilmoitettava asiakkaalle hylätyistä maksuista asiakkaan kanssa sovitulla tavalla. Ilmoitus on annettava viimeistään siinä ajassa kuin maksu olisi pitänyt toteuttaa. (Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Maksujen välitysnopeus kasvaa

- Suomen ja EU- ja ETA-maiden välisten euromääräisten maksujen nopeus kasvaa. Maksut välittyvät saajalle 3 pankkipäivän kuluessa maksupäivästä ja v. 2012 alkaen 1 pankkipäivän kuluessa.
- EU- ja ETA-valuutan, kuten Ruotsin kruunun, Iso-Britannian punnan tai Norjan kruunun, määräiset maksut välittyvät ETA-alueella saajalle viimeistään 4 pankkipäivän kuluessa maksupäivästä.
- Saajan pankin on hyvitettävä rahamäärä saajan tilille samana päivänä kuin se on saapunut saajan laitoksen tilille ja saajan pankki on saanut riittävät tiedot maksusta. Nykyisin varat on tilisiirtolain mukaan hyvitettävä viimeistään seuraavana pankkipäivänä siitä, kun saajan pankki on vastaanottanut varat. (Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Muutoksia palkkojen, eläkkeiden ja muiden etuuksien maksamiseen

- Palkat, eläkkeet ja muut etuudet, kuten lapsilisät, työttömyyskorvaukset ja sairauspäivärahat maksetaan tileille aamuyön aikana n. klo 3 – 4, jolloin maksuajan kohta siirtyy nykyisestä muutamalla tunnilla. Aikataulumuutoksella varmistetaan se, että kaikki palkan-, eläkkeen- ja muiden etuuksien saajat saavat myös maksupalvelulain tultua voimaan suorituksen entiseen tapaan tililleen samana päivänä riippumatta tilipankista.

- Samana päivänä erääntyvät lainat ja muut maksut veloitetaan tililtä vasta, kun esimerkiksi palkka tai eläke on maksettu tilille. (Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Maksaja ja saaja maksavat aina oman pankkinsa palvelumaksut

- EU- ja ETA -alueen maahan euromääräistä maksua maksettaessa maksaja ja saaja maksavat aina oman pankkinsa palvelumaksut. Näissä maksuissa ei ole mahdollisuutta, että maksaja maksaisi myös saajan pankin kulut tai saaja maksaisi myös maksajan pankin kulut. (Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Asiakkaille oikeus maksun palautukseen tietyissä tapauksissa

- Jos maksu on toteutettu virheellisesti tai jäänyt toteuttamatta pankista johtuvasta syystä, maksajalla tai saajalla on oikeus saada maksun palautus tai hyvitys. Tällaista palautusta tai hyvitystä on vaadittava viivytyksettä, kun maksaja tai saaja on asian huomannut, mutta kuitenkin viimeistään 13 kuukauden kuluessa maksun veloitus- tai hyvityspäivästä. Jos maksaja tai saaja on muu kuin kuluttaja, 13 kuukauden määräajasta voidaan sopia toisin.
- Kun kyseessä on saajan tai saajan välityksellä käynnistetty maksutapahtuma, kuten suoraveloitus tai korttimaksu, maksajalla on oikeus vaatia omalta pankiltaan maksupalautusta viimeistään 8 viikon kuluessa veloituspäivästä, jos laissa säädetty edellytykset täyttyvät. Jos maksaja on muu kuin kuluttaja, maksupalautuksesta voidaan sopia toisin. (Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Muutoksia maksuvälineitä koskeviin oikeuksiin ja velvoitteisiin

- Asiakkaiden vastuu maksuvälineistä on aikaisemmin määritelty esim. korttiehdoissa ja verkkopalveluja koskevissa ehdoissa. Maksupalvelulain myötä asiakkaiden huolellisuusvelvoite maksuvälineestä (esim. kortti, pankkitunnukset) kasvaa.
- Kuten nykyisinkin kortit ja pankkitunnukset ovat aina henkilökohtaisia, eikä niitä missään tapauksessa saa luovuttaa toiselle.
- Maksukorttia ja siihen liittyvää tunnuslukua ei saa säilyttää samassa paikassa, esim. lompakossa lain voimaantulon jälkeenkään. Maksuvälineen haltijan on myös seurattava säännöllisesti maksuvälineen tallella oloa.

- Asiakkaan vastuu kortin tai pankkitunnusten käytöstä lakkaa siltä osin kuin korttia tai pankkitunnuksia on käytetty sen jälkeen, kun pankki tai pankin ilmoittama taho on vastaanottanut ilmoituksen katoamisesta, tai kortin tai pankkitunnusten oikeudettomasta käytöstä.
- Asiakkaalla on oikeus pyytäessään saada 18 kuukauden ajan ilmoituksen tekemisestä todistus siitä, että on tehnyt ilmoituksen maksuvälineen katoamisesta.
- Asiakkaalle voi syntyä vastuu maksuvälineen katoamis-, varastamis- ja väärinkäytöstilanteissa, jos asiakas on itse toiminut huolimattomasti. Jo lievä huolimattomuus saattaa aiheuttaa vastuun, mutta vastuu rajoittuu pääsääntöisesti 150 euroon. Vastuuraja ei kuitenkaan päde tapauksissa, joissa asiakkaan katsotaan toimineen tahallisesti tai törkeän huolimattomasti. Törkeänä huolimattomuutena pidetään mm. sitä, että maksukorttia ja tunnusluku säilytetään samassa lompakossa. Vastuun määräytymisestä voidaan sopia kokonaisuudessaan toisin, jos kyseessä ei ole kuluttaja.

(Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

Muutokset kauppiaiden ja muiden korttimaksuja vastaanottavien kannalta

- Korttitapahtumien vastaanottopalvelua koskeviin sopimuksiin ja niiden ehtoihin kauppiaiden ja pankkien tai muiden korttiyhtiöiden välillä tulee muutoksia.
- Sopimuksissa ja ehdoissa määritellään muun muassa ajankohta, jolloin korttitapahtuma-aineistot katsotaan vastaanotetuksi korttitapahtumien vastaanottopalvelua tarjoavassa yrityksessä. Vastaanottoajankohdan perusteella määritellään jatkossa se aika, minkä kuluessa kauppias saa katteen asiakkailtaan vastaanottamilleen korttimaksuille.
- Kauppiaan on jatkossa säilytettävä korttitositteet 18 kuukautta aiemman 9 kuukauden sijaan. Taustalla on maksupalvelulain säännös maksajan oikeudesta vaatia palautusta oikeudettomasta, virheellisesti toteutetusta tai toteuttamatta jääneestä maksutapahtumasta viimeistään 13 kuukauden kuluessa veloituspäivästä.
- Kauppiaan on asianmukaisesti varmistettava, että kortinhaltijalla on oikeus käyttää korttia. Jos näin ei tehdä, kauppias vastaa kortin oikeudettomasta käytöstä.
- Korttien liikkeellelaskijat, kuten pankit ja luottokorttiyhtiöt, eivät voi lakiehdotuksen mukaan kieltää kauppiaita tai muita maksunsaajia pyytämästä maksua tai tarjoamasta alennusta maksukortin tai muun maksuvälineen käyttämisestä. Ve-

loitettavien kulujen on kuitenkin vastattava kyseisestä kortista kauppiaalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia.

(Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010.)

3. SEPA-palvelut

SEPA-palvelut koostuu SEPA-tilirrosta, -suoraveloituksesta ja -maksukorteista.

SEPA-tilisiirto (SEPA-maksu) <ul style="list-style-type: none"> ■ IBAN ja BIC toimivat pankkiyhteyden tunnisteina ■ Tilisiirto välittyy saajalle enintään kolmessa, v.2012 alkaen yhdessä pankkipäivässä. ■ Korvaa SEPA-siirtymäajan jälkeen kotimaan maksun.
SEPA-suoraveloitus <ul style="list-style-type: none"> ■ Valtuutus annetaan pankin sijasta suoraan yritykselle. ■ Suoraveloituksen voi tehdä myös kertaluontoisena ■ Maksaja voi peruuttaa suoraveloituskassun.
SEPA-maksukortit <ul style="list-style-type: none"> ■ Toimivat SEPA-alueella tilinkäyttelyyn pankkikortin tapaan. ■ Nykyiset Visa-kortit ovat jo SEPA-kelpoisia kortteja luotto- ■ ominaisuutensa osalta. ■ Kortit ovat sirukortteja ja edellyttävät sirumaksupääätteitä.

**Kuva 2 SEPA-palveluiden peruspiirteet
(luottamuksellisuuden säilyttämiseksi lähde ei mainita)**

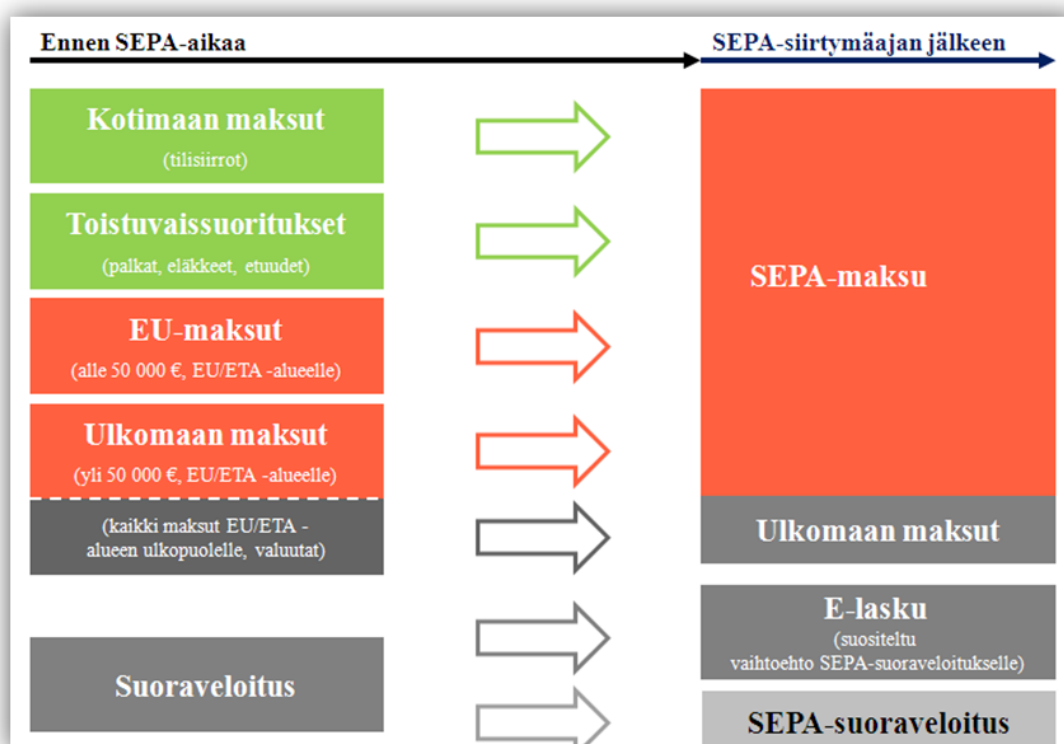
3.1 SEPA-tilisiirto (SEPA Credit Transfer, SCT)

SEPA-tilisiirto korvaa siirtymäajan jälkeen kotimaanmaksun. Perinteisten pankkitilien tilalle tulevat IBAN- ja BIC-koodin, jotka toimivat pankkiyhteyksien tunnisteena. Maksut välittyvät SEPA-alueella enintään kolmessa vuorokaudessa ja vuodesta 2012 lähtien yhdessä vuorokaudessa. (SEPA Payment Instruments 2010.) Maksuaineistona käytetään ISO 20022 (International Organization for Standardization) XML -pohjaisia sanomia.

SEPA-tilisiirto on aina euromääräinen ja sekä maksajan että saajan pankit sijaitsevat SEPA-alueella. SEPA-tilisiirrossa maksaja ja maksun saaja vastaavat omista pankkikuluistaan. Tämän johdosta ei ole mahdollisuutta, että maksaja maksaisi myös saajan

pankkikulut. Tilisiirron tarjoamia etuja ovat kustannustehokkuus, helppous ja mahdollisuus korkeaan automaatioasteeseen.

Suomessa toimivat pankit ovat ottaneet lisäpalveluina käyttöön Skandinaavisten kirjainten välityksen, maksupäivän välityksen saajalle sekä Suomessa käytettävän 20 merkkiä sisältävän viitteen välityksen saajalle.

**Kuva 3 SEPA:n tuomat muutokset yrityksen maksuliikenteelle
(luottamuksellisuuden säilyttämiseksi lähde ei mainita)**

3.1.1 SEPA-ulkomaanmaksu

SEPA-ulkomaanmaksu käsittää kaikki muissa valuutoissa kuin euroissa suoritettavat maksut niin SEPA-alueen sisälle kuin sen ulkopuolelle maksettaessa. Ulkomaanmaksut voidaan Kristiina Kallion mukaan maksaa samassa maksuaineistossa kuin SEPA-maksut. Pankki erottelee maksuaineistosta SEPA-kotimaanmaksut ja -ulkomaanmaksut ja käsittelee ne eri tavalla. (Kallio 2010.)

3.1.2 SEPA-toistuvaissuoritukset

Tähän asti toistuvaissuorituskäytäntö on ollut suomalainen erikoisuus. Palkka-aineistossa on määritelty maksupäivä eli hyvityspäivä eräpäivän sijaan. Palkka on ollut nähtävissä palkansaajan tilillä heti puolen yön jälkeen palkkapäivänä tai viikonlopulle osuessa sitä edeltävänä pankkipäivänä. Jatkossa SEPA-toistuvaissuoritukset korvaavat nykyisen toistuvaissuorituksen. Pankki tunnistaa palkkaerä SALA-koodin (”salary”) avulla C2B-aineistosta. Palkat voi edelleen lähettää yhdessä erässä ja yhteen pankkiin, mutta maksupäivän eli palkkapäivän sijaan SEPA-palkka-aineistossa ilmoitetaan eräpäivä eli tilinveloituspäivä ja maksut hyvitetään saajille kaikissa pankkiryhmissä eräpäivää seuraavana pankkipäivänä. Palkansaajalla palkka tulee näkymään muutamaa tuntia nykyistä myöhemmin. (Suutari 17.3.2010; Kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma 2010)

SEPA-toistuvaissuorituksissa on muistettava, että verotus, raportointi ja muut palkan- ja muiden toistuvaissuoritusten velvoitteet perustuvat Suomessa edelleen yleiseen maksupäivään eli saajan hyvityspäivään, vaikka pankkiin lähetettävässä maksuaineistossa päivämäärätieto muuttuu. Pankit suosittelevat, että eräpäivä/maksupäiväpäättelyä ei jätettäisi palkanlaskijan manuaalitehtäväksi vaan muutos huomioitaisiin palkkaohjelmistossa. Tavoitteena on, että toistuvaissuoritusten laskenta perustuu edelleen maksupäivään, mikä käytännössä tarkoittaa pankkipäiväkalenterin rakentamista ohjelmistoon.

3.2 SEPA-suoraveloitus

SEPA-suoraveloituksessa suoraveloitusvaltuutus annetaan pankin sijaan suoraan yrityksille ja laskuttajalla on velvollisuus säilyttää keräämänsä suoraveloitusvaltakirjat. Maksajan pankilla ei ole velvollisuutta tarkistaa valtakirjan olemassaoloa. Toteutuneen suoraveloituksen palautukseen on oikeus kahdeksan viikkoa maksupäivästä. Velkojan kannalta maksu on lopullinen vasta peruutusajan jälkeen, mikä saattaa johtaa muutoksiin kirjanpidossa. Tämän lisäksi velkoja joutuu arvioimaan, kenelle suoraveloitusta laskutustapana voi tarjota.

SEPA:n palvelu otetaan käyttöön suoraveloituksissa aikaisintaan syksyllä 2010 ja kotimainen suoraveloitus on käytössä arviolta vuoteen 2013. Vain kotimaahan suoraveloituksia lähettävä yritys voi harkita palvelun korvaamista vähitellen kuluttajan verkkolaskulla. Kuluttajan verkkolasku voidaan ohjata verkkopankkiin, jossa maksaja antaa halutessaan automaattisen maksamisen toimeksiannon. Pankit kehittävät automaattisen maksamisen palvelua myös niille maksajille, jotka eivät käytä verkkopankkia. Kuluttajan verkkolaskuilla saavutetaan Suomessa automaattinen maksaminen ilman laskuttajan valtakirjakäsittelyä ja varautumista toteutuneiden suoritusten peruutuksiin. (Basware Extranet 2010)

SEPA-suoraveloitus perustuu keskieurooppalaiseen toimintamalliin, jota SEPA-alueen laajuisena pidetään huomattavasti riskisempänä kotimaiseen suoraveloitustamalliin verrattuna. Suomalainen pankkiyhteisö suosittelee e-laskuun siirtymistä SEPA-suoraveloituksen sijaan kotimaisen suoraveloituksen poistuessa. E-laskun automaattinen maksaminen takaa maksajalle nykyistä kotimaista suoraveloitusta vastaavan palvelutason ja automaattista maksamistapaa kehitetään myös niille asiakkaille, jotka eivät käytä verkkopankkia. Laskuttajan kannalta e-lasku on kustannustehokas tapa laskuttaa. (Suutari 17.3.2010)

3.3 SEPA-maksukortit

Maksamisen turvallisuuden takaamiseksi maksukortit ovat jatkossa sirullisia. Kortinhaltijan tulee voida käyttää korttiaan koko SEPA-alueella sekä kortilla maksamiseen että käteisen nostoon. Suomalainen pankkikortti korvautuu kansainvälisellä pankkikortilla eli debit kortilla, joka toimii yhdenmukaisesti kaikkialla maailmassa, ei vain SEPA-alueella. Nykyiset kansainväliset luotto- ja maksukortit, kuten Visa, MasterCard ja Visa Electron täyttävät jo SEPA-vaatimukset.

Yhtenäisellä euromaksualueella toimivien SEPA-maksukorttien tulee olla sellaisia, että kortinhaltija voi käyttää niitä maksamiseen samankaltaisesti kaikkialla SEPA-alueella. Lisäksi kaupoilla olisi oltava mahdollisuus ottaa niitä vastaan kaikkialla euroalueella.

Kauppias kuitenkin päättää itsenäisesti, mitä kortteja hyväksyy maksuvälineinä. (Kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma 2010.)

3.4 Tiliraportointi

Myös tiliraportointia pankista asiakkaalle muutetaan yhtenäiseen euromaksualueeseen siirryttäessä. Vanhojen KTO- ja KTL-tiliraporttien rinnalle tulee XML B2C –tiliote (Bank to customer) ja -tapahtumaluettelo. XML-tiliraportointiin siirtymistä ei kuitenkaan ole sidottu SEPAn siirtymäaikatauluihin, sillä se ei suoranaisesti liity SEPAan. Pankit ovat ainoastaan antaneet arvioita, milloin heillä on mahdollisuus alkaa lähettää XML B2C -tiliraportteja.

Bank-to-Customer Statement on pankin välittämä virallinen tiliote, joka on Kirjanpitolautakunnan hyväksymä. Bank-to-Customer Statement -sanomalla pankki raportoi kirjatut tapahtumat, mahdolliset erittelytapahtumat ja saldotiedot. Tiliote sisältää kirjauspäivittäin ryhmiteltynä kaikki tiliotejaksolla tilille kirjatut tapahtumat. Bank-to-Customer Debit/Credit Notification sisältää vain erittelytapahtumat, mutta ei saldotietoja. (ISO20022 Tilioteopas V1.1 2010.)

3.5 Kansainvälinen viite

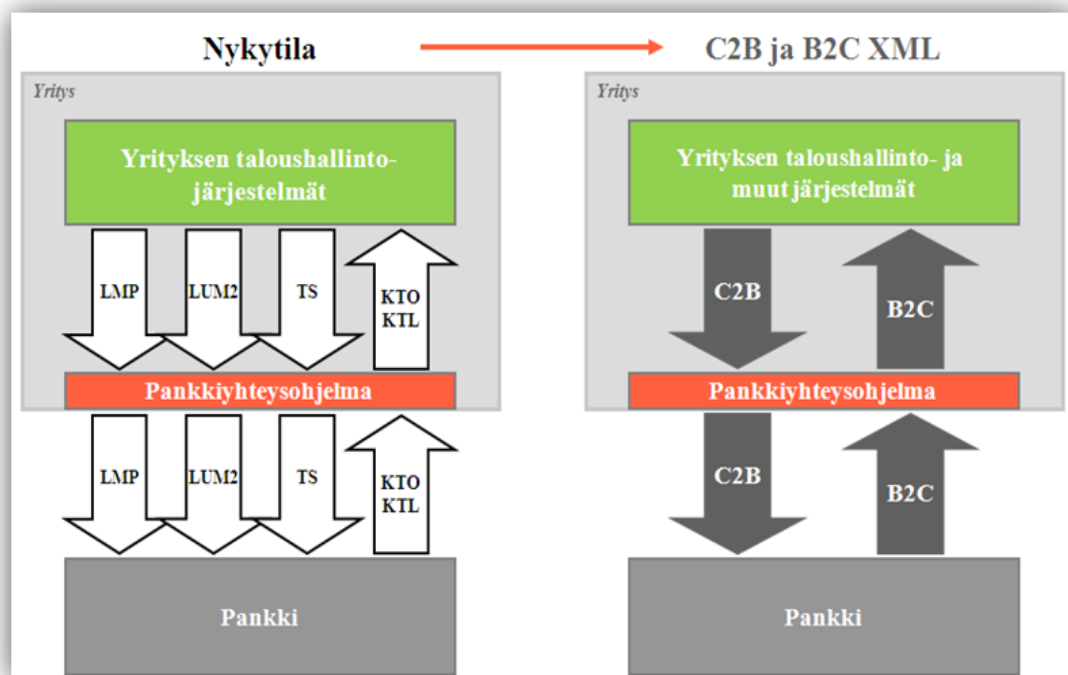
Kansainvälisessä standardointijärjestössä ISOssa on laadittu suomalaisen aloitteen pohjalta kansainvälinen viitestandardi, joka mahdollistaa vastaavanlaisen viitekäytännön sekä maiden rajat ylittävässä että kotimaisessa laskutuksessa ja maksamisessa. Aloitteen mukaan pituus olisi 21 numero + 2 tarkistenumeroa + RF eli yhteensä 25 merkkiä. Kansainvälisen RF-viitteen laskenta perustuisi IBAN-numeron laskentaan. Esim. Kansallinen viite 1234 5678 9012, kansainvälinen muoto: RF98 1234 5678 9012. (Ilola 22.5.2008.) RF-viitteen voi ottaa käyttöön aikaisintaan 1.12.2010, sillä pankit eivät ole sitoutuneet vastaanottamaan uusia tietoja ennen tätä ajankohtaa (Suutari 17.3.2010). Vaikka Suomessa kansainvälisen viitteen käyttö tulee mahdolliseksi jo tämän vuoden aikana, ei ole takeita, että sen käyttö yleistyy Euroopassa.

Suomessa toimivat yritykset ovat tottuneet käyttämään laskuttamisessa viitenumeroa, joka mahdollistaa yrityksen tilille saapuvien suoritusten automaattisen täsmäyttämisen yrityksen reskontraan. Vastaavanlaisia viitekäytäntöjä on ollut useissa muissakin maissa, mutta viitteen käyttäminen on rajoittunut maiden sisäiseen laskuttamiseen ja maksamiseen. Lisäksi joissakin maissa pankit ja asiakkaat eivät ole määritelleet yhteistä tapaa maksuviitteen sisällöstä. Kansainvälisellä viitteellä pyritään maksujen automatisoidumpaan kirjaamiseen tilitapahtumista myyntireskontraan, mikä tuo lisäarvoa etenkin yrityksille, joilla on rajat ylittävää laskutusta.

3.6 ISO 20022 XML-maksuaineisto

Yhtenäisen euromaksualueen kehittämisen yhtenä tavoitteena on, että asiakkaat ja pankit voisivat käyttää samaa standardia riippumatta siitä, mitä pankkia käytetään tai siitä, onko kyseessä maan sisäinen vai maksu toiseen SEPA-alueen maahan. Pankkien välisessä SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen tapahtumien välityksessä on pakollista käyttää EPC:n soveltamisohjeiden mukaisesti ISO 20022 XML -pohjaisia sanomia. (Kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma 2010.)

Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa kansallisessa käytössä olleet maksusanomastandardit korvautuvat kansainvälisellä maksusanomalla. Tämä merkitsee sitä, että laskunmaksu- (LM), palkanmaksu- (TS) ja ulkomaan maksu (LUM2) -aineistojen sijaan pankkiin lähetetään ISO20022-standardin mukaista uutta aineistomuotoa. (Kuvio 4)

Kuva 4 Kansalliset maksustandardit korvataan kansainvälisellä C2B-maksuaineistolla. (luottamuksellisuuden säilyttämiseksi lähdeä ei mainita)

Maksusanoma koostuu kolmesta osasta; Group Header, Payment Information ja Credit Transfer Transaction Information. Group Header saa esiintyä maksusanomassa vain kerran ja se sisältää sanoman yleiset tunnistetiedot, kuten sanoman yksilöivän viitteen, luontiajan ja rakenteen kuvauksen. Payment Information -osia voi olla useita maksutapahtumassa ja se sisältää veloitukseen liittyvät tietoelementit, kuten maksajan tiedot, maksutilin ja eräpäivän. Credit Transfer Transaction Information taas on Payment Information -osan sisällä toistuva osa, joka sisältää hyvitykseen liittyvät tietoelementit kuten saajan, saajan pankkitilin ja laskun yksilöintitiedot. (ISO20022-maksut 2010.)

3.7 Web Services

SEPasta puhuttaessa usein kuulee mainittavan myös Web Services -kanavasta. Yhtenäisen euromaksualueen SEPAn toteuduttua suomalaiset pankit suosittelevat nykyisen eräsiirtoyhteyskäytännön FTP- ja PATU-tietoturvamenetelmän korvaamista vastaavilla kansainvälisillä Web Services ja Public Key Infrastructure (PKI) -standardeilla. Web

Services ei siis ole yhtenäiseen euromaksualueeseen kuuluva muutos, vaan SEPAn myötä pankit ovat nähneet tilaisuuden uudistaa myös tietoturvamenetelmiä.

Web Services yhteyskäytäntö on nykyaikainen ja turvallinen tietoliikenne ratkaisu yrityksen taloushallinnon ja pankin järjestelmien välisiin yhteyksiin. Web Services yhteyskäytäntö perustuu maailmalla yleisesti tunnettuihin standardeihin ja noudattaa World Wide Web Consortium (W3C) -määrittämiä. Web Services -kanava on tarkoitettu sekä XML-standardiin (ISO20022) perustuvien aineistojen että nykyisten Suomen paikallisten kotimaan ja ulkomaan maksuliikeaineistojen välittämiseen. (Nordea 2010.)

Etuina yrityksille on, että samalla tiedonsiirtokäytännöllä voi lähettää ja noutaa XML-standardiin perustuvia Cash Management (CM) aineistoja sekä nykyisiä paikallisia Suomen maksuliikeaineistoja. Tietoliikenne ja tiedonsiirtomenetelmät noudattavat kansainvälisiä standardeja. Tietoliikenneyhteys on aina salattu, joten erillistä VPN-yhteyttä ei tarvita. Aineistot/sanomien varmistetaan digitaalisella allekirjoituksella, joka kattaa sekä osapuolten tunnistamisen, että aineistojen/sanomien suojauksen ja eheyden. Aineistojen/sanomien allekirjoitus perustuu PKI-varmenteisiin. Yhteyden voi automatisoida ja ajastaa. Lisäksi palvelut voi rajata käyttäjäkohtaisiksi. (Nordea 2010.)

3.8 Yrityksen valmistautuminen SEPAan

SEPA aiheuttaa muutoksia kaikkiin ohjelmistoihin, joissa on maksuliittymä. Tällaisia ohjelmistoja ovat maksuliikenne, toiminnanohjausjärjestelmä tai ostoreskontra, matkahallinta, palkanlaskenta ja kassajärjestelmät. SEPA vaikuttaa myös niihin ohjelmistoihin, jotka tuottavat tietoa maksatusohjelmille. Yrityksen on hyvä varmistaa, että SEPAn myötä pakolliset IBAN-tili ja BIC-osoite tallennetaan aina uusille toimittajille, ja että myös BIC-osoite päivittyy toimittajan tilin muuttuessa. (Basware Extranet 2010.)

Suurella yrityksellä voi olla useita tai jopa kymmeniä järjestelmiä, jotka muutetaan SEPA-yhteensopiviksi. Suuri SEPA-hanke kannattaa toteuttaa vaiheittain kartoittamalla aluksi järjestelmät, hankkeeseen liittyvät pankit, ohjelmistotalot ja muut osapuolet. Sen jälkeen laaditaan suunnitelma, jossa kuvataan toimenpiteet kussakin järjestelmässä, tar-

vittavat muutokset järjestelmiin ja niiden välisiin liittymiin sekä laaditaan aikataulu. Samalla voidaan pohtia SEPAn tuomia mahdollisuuksia pankkitilien sijainnin ja määrän suhteen tavoitteena tehostaa likviditeetin hallintaa. (Basware Extranet) Apuna SEPA-projektin aloittamisessa voi käyttää esimerkiksi Finanssialan Keskusliiton julkaisua Suorinta tietä SEPAan - Muistilista yrittäjän SEPA-asioissa (LIITE 1).

3.9 Hyödyt yrityksille

SEPAan siirtyminen hyödyttää etenkin yrityksiä, jotka käyvät paljon kauppaa muiden eurooppalaisten yritysten kanssa. Euromääräiset maksut kulkevat lähettävältä yritykseltä vastaanottavalle yritykselle kolmessa arkipäivässä ja ovat hinnoittelultaan kotimaanmaksuja vastaavia. Vuodesta 2012 alkaen maasta toiseen liikkuvien maksujen tulee välittyä yhdessä pankkipäivässä.

Tähän asti vain Suomessa toimiville yrityksille SEPA tuo eurooppalaiset markkinat yllättävän lähelle. Kaupankäynti on helpompaa, kun maksamisen kieli on yhteinen ja maksut kulkevat varmasti, nopeasti ja edullisesti (SEPA ja yritys 1/2010).

Kansainvälisesti toimiva yritys voi yhtenäisen euromaksualueen ansiosta keskittää maksuliikenteensä vain yhden SEPA-alueen pankin yhteen tiliin (SEPA ja yritys 1/2010). Yritys voi vähentää keräilytiliensä määrää SEPA-alueella ja parantaa kassanhallintansa ennustettavuutta, kun maksut välittyvät kaikkialta SEPA-alueelta samalla tavalla ja nopeasti. Myös maksamisen prosessista tulee yksinkertaisempi, kun kotimaahan ja muualle SEPA-alueelle maksetaan yhdellä ja samalla maksuaineistolla.

4. SEPA-valmius Suomessa

4.1 Pankkien SEPA-valmius

SEPA:n suurimmat vaikutukset kohdistuvat pankkien väliseen tapahtumien välitykseen. Myös kansallisiin pankki- ja maksukäytäntöihin tulee muutoksia. Lisäksi pankkikohtaisesti voidaan toteuttaa lisäpalveluita peruspalveluiden oheen. Standardin muuttuminen ISO 20022 XML -standardiksi merkitsee suuria muutoksia. (Finanssialan Keskusliitto 2010.) Tämä onkin ollut pankeille suuri haaste ja vasta vuoden 2010 alkupuolella ovat Suomessa toimivat suurimmat pankit saavuttaneet SEPA-valmiuden, mikä vauhdittaa myös yritysten SEPA-projektien aloittamista.

4.2 Yritysten SEPA-valmius Suomessa

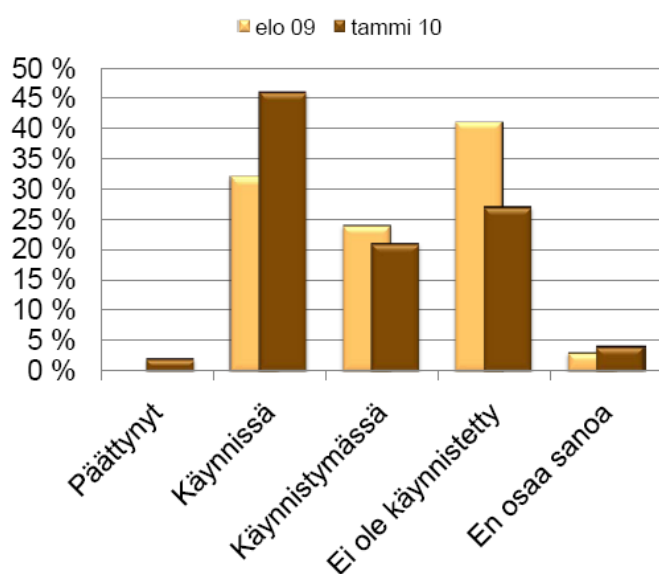
- Suurten yritysten SEPA-suunnitelmat vauhdissa – suuri siirtymäaalto odotettavissa keväällä ja syksyllä 2010
- Valtionhallinto on jo aloittanut SEPA-siirtymän v. 2009
 - Kela siirtyy suurten etuusvolyyymien maksuun SEPA-maksuina keväällä 2010
 - Joulukuun 2010 veronpalautukset maksetaan SEPA-maksuina
- Julkisyhteisöissä käynnistysvaikeuksia – kuntaliitokset ja elinkaariensa päässä olevat vaihtelevat järjestelmät ja taloustilanne hankaloittavat muutoksen läpivientiä
- PK-yritykset ovat usein valintojen edessä SEPA-muutoksissa: siirtyminen uusiin järjestelmiin, taloushallinnon ulkoistus jne.
- Pienyritykset, jotka asioivat verkkopankeissa, selviytyvät ilman ohjelmistomuutoksia (poislukien laskutus), mutta vaarana on, ettei muutoksen tuomia hyötyjäkään tavoiteta
 - Laskulomakkeiden IBAN ja BIC -muutokset vievät suurimman huomion
 - Monet pienet yritykset karttelevat kasvettuaankin sijoittamista tehokkaampiin taloudenhoidon työvälineisiin

(Suutari 17.3.2010.)

4.2.1 Tutkimustuloksia yritysten SEPA-valmiudesta

Basware teki viidennen seurantakyselyn organisaatioiden SEPA-valmiuksista tammikuussa 2010. Baswaren teettämästä kyselystä käy ilmi, että SEPA-projekti on saatu päätökseen vain 2 %:lla vastanneista 273 yrityksestä. Projekti on käynnissä tai käynnistymässä kahdella vastaajalla kolmesta ja suurissa organisaatioissa yhdeksällä kymmenestä. Elokuussa 2009 vain noin 30 % vastanneista oli aloittanut SEPA-projektin, kun taas tammikuussa 2010 projektin aloittaneita on vajaa 50 %.

SEPA-projekti

- 2 % organisaatioista on jo päättänyt SEPA-projektin.
- Projekti on käynnissä tai käynnistymässä kahdella vastaajalla kolmesta, suurissa organisaatioissa yhdeksällä kymmenestä.

basware

Kuva 5 Yritysten SEPA-projektien tila (Basware 2010)

4.3 Ohjelmistotalojen SEPA-valmius

Suurimmilla maksuliikenneohjelmistoja tarjoavilla ohjelmistotaloilla on jo SEPA-versiot tarjolla ja niitä kehitetään sitä mukaa, kun muutoksia tulee. Lisäksi suuret ohjelmistotalot ovat kehittäneet yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen helpottamiseksi SEPA-muuntimen, josta kerrotaan tarkemmin kappaleessa 4.3.2.

Taloushallinnon ohjelmistotoimittajien osalta tilanne on kirjava. Merkittävä osa niistä ei ole vielä SEPA-valmis, mikä johtuu ainakin osittain siitä, että ne ovat odottaneet pankkien valmiuksia. Taloushallinnon ohjelmistotoimittajilta yritykset kaipaavat lisää näkemystä SEPA-muutoksen tuomiin taloushallinnon järjestely- ja tehostamismahdollisuuksiin. Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen myötä yritysten taloushallinnon ulkoistus- ja palvelukeskuskehitys on kiihtynyt. Yritykset ratkaisevat esimerkiksi ulkoistamalla ja keskittämällä taloudenhoidon rutiininsa palvelukeskukseen ja tilitoimistoille. (Suutari 17.3.20010.)

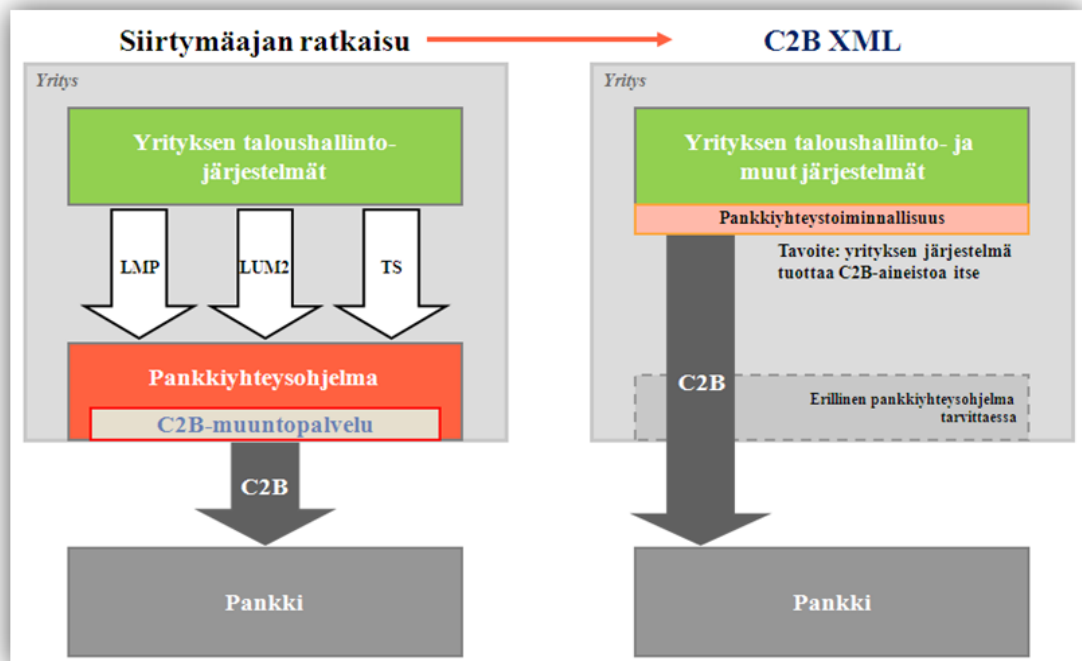
4.3.1 Maksuliikenteen SEPA-versio

Maksuliikenteen SEPA-versio mahdollistaa SEPAn maksuaineistojen lähetyksen ja noudon. SEPAn vaatima maksuaineisto on ISO20022 XML-muotoista C2B-aineistoa (Customer to bank), josta kerrottiin tarkemmin kappaleessa 4.6. Jos yrityksen taloushallinto tuottaa SEPA-aineistoa ja yrityksellä on käytössä maksuliikenteen uusin versio, ohjelmisto lähettää sen pankkiin nykyisin yhteyksin. SEPA-versiolla ohjelmistoon tallennetut maksut voidaan välittää pankkiin SEPA-maksuna saajan ollessa SEPA-alueella.

4.3.2 SEPA-muunnin

Maksuliikenteen SEPA-versiota voi täydentää tarvittaessa SEPA-muuntimella. Näin yritys voi siirtyä suoraan ja luotettavasti SEPAan, ilman kotimaisten IBAN-tilien ja BIC-koodien tallennusta nykyjärjestelmään. Muunninta tarvitaan myös, mikäli yrityksen kaikki maksujärjestelmät eivät tuota SEPA:n maksuformaattia. SEPA-muuntimen

ansioista kaikkia maksuaineistoja tuottavia järjestelmiä ei siis tarvitse päivittää SEPAn vuoksi. (Basware 2010) Muuntimen ansiosta yrityksen taloushallinnon ohjelmistoja ei tarvitse päivittää tuottamaan SEPAn vaatimaa XML C2B -aineistoa. Aineisto voidaan siirtää vanhoissa kansallisissa LM-, LUM2- ja TS-aineistoina ja muunnin muuttaa aineiston XML-muotoon.

**Kuva 6 Ohjelmistotalojen ratkaisu siirtymäajaksi
(luottamuksellisuuden säilyttämiseksi lähde ei mainita)**

Baswaren tarjoamaa SEPA-muunninta markkinoidaan merkittävänä säästöpotentiaalina organisaatioille, juuri siitä syystä, että kaikkia järjestelmiä ei tarvitse päivittää. Baswaren järjestämässä aamiaistilaisuudessa, Maksuautomaation mahdollisuudet ja SEPA kävi kuitenkin ilmi, että SEPA-muuntimen käyttö ei ole lopullinen ratkaisu. Muunnin tulee toimimaan usean vuoden ajan, mutta myöhemmin tulevaisuudessa yrityksen on muutettava taloushallinnon järjestelmäänsä/järjestelmiään tuottamaan SEPAn vaatimaa XML-aineistoa. Muuntimen käyttöönottoa suositeltiin, jos yritys ei pysty siirtymäajan puitteissa, kohtuullisin ponnistuksin päivittämään nykyjärjestelmäänsä/-järjestelmiään.

SEPA-muunnin on otettu käyttöön sellaisissa yrityksissä, joissa on tiedossa lähivuosina ohjelmistouudistus. Tällöin ei ole nähty viisaaksi päivittää nykyisiä järjestelmiä SEPAn

vaatimusten mukaiseksi vaan otettu muunnin käyttöön siirtymääjaksi ja uusi ohjelmisto muokataan SEPA-valmiiksi. Myös suurissa yrityksissä, joissa on käytössä useita pankkeja ja lukuisia eri ohjelmistoja, on otettu muunnin käyttöön, että saadaan rauhassa päivittää järjestelmät yksi kerrallaan SEPAn vaatimusten mukaiseksi sekä testata muutosten toimivuutta rauhassa eri pankkien kanssa.

5. SEPAan siirtyminen Yritys Oy:ssä

Yritys Oy:ssä (myöhemmin myös yritys) on jo pitkään ollut tiedossa tuleva SEPAan siirtyminen ja ensimmäisessä pankin järjestämässä info-tilaisuudessa on käyty jo vuonna 2008. Yritys ei kuitenkaan ole nähnyt tarpeelliseksi käynnistää SEPA-projektia ennen kuin pankilta oli tullut tieto sen valmiudesta ottaa vastaan SEPA-aineistoa. Yrityksen käyttämä Sampo Pankki on saavuttanut SEPA-valmiuden SEPA-tilisiirtojen osalta maaliskuussa 2010, joten nyt Yritys Oy näki ajankohtaiseksi aloittaa SEPAan siirtymisen.

5.1 Vaadittavat toimenpiteet

Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirryttäessä yrityksen tulee päivittää sopimukset pankin tai pankkien kanssa ja selvittää omien järjestelmien päivitysmahdollisuudet. Yrityksen tulee miettiä, mihin kaikkiin ohjelmistoihin SEPAan siirtyminen vaikuttaa, mitä päivityksiä tarvitsee tehdä ja millä aikataululla siirtymisprojekti toteutetaan.

Yritys Oy:ssä on käytössä ERP-järjestelmänä (Enterprise Resource Planning) eli toiminnanohjausjärjestelmänä SAP R/3. Muita taloushallinnon ohjelmistoja on Baswaren Analyste Banking -ohjelma, josta hoidetaan yrityksen maksuliikenne, sekä Basware Invoice Prosecing -ohjelmisto, jossa käsitellään ostolaskut. SEPAan siirtyminen vaikuttaa Yritys Oy:ssä ainoastaan SAPIin ja Analyste Banking -ohjelmaan. Laskujen käsittelyohjelmaan ei tarvitse tehdä muutoksia. Palkanlaskenta on ulkoistettu Silta Oy:lle, jolloin toistuvaissuorituksien osalta vastuu SEPAan siirtymisestä on Silta Oy:llä.

Helpotusta SEPAan siirtymiselle Yritys Oy:ssä tuo myös se, että yrityksellä on käytössään ainoastaan yksi pankki, josta kaikki maksuliikenne kulkee. Mikäli Yritys Oy:llä olisi useampia pankkeja käytössään, veisi SEPAan siirtyminen enemmän aikaa, vaatisi jokaisen pankin sopimusten päivitystä sekä maksuaineiston päivityksen yhteydessä jokaisen pankin kanssa pitäisi testata maksuaineiston oikeellisuutta. Lisäksi, jos yksi pankeista olisi Nordea, pitäisi yrityksen siirtyä myös käyttämään Web Services -kanavaa.

5.2 Maksuliikenne tämä päivänä

Noin 75 % Yritys Oy:n laskuista tulee Suomessa toimivilta yrityksiltä. Kotimaanmaksuista tehdään tällä hetkellä SAPissa oma maksuajo, joka ladataan Analyste Banking -ohjelmaan, josta se lähetetään suoraan pankkiin. Analyste Banking -ohjelma ei muuta aineistoa millään tavalla vaan maksuaineisto menee sellaisenaan SAPista pankkiin. Maksaminen on nopeaa ja tämän vuoksi maksuajo tehdäänkin päivittäin.

Ulkomaan maksuista tehdään myös maksuajo SAPissa, mutta maksuaineistoa ei ladata Analyste Banking -ohjemaan vaan kassanhoitaja maksaa jokaisen ulkomaisen maksun manuaalisesti Analyste Banking -ohjelmassa. Tämä vaatii sitä, että ostoreskontranhoidaja toimittaa kassanhoitajalle kopiot kaikista ulkomaan laskuista, lisää niihin tositenumeroita, jonka perusteella kassanhoitaja pystyy tarkistamaan, että juuri oikea lasku maksetaan.

Ulkomaan laskujen maksatus vie enemmän aikaa, joten se tehdään vain kerran viikossa. Tämä on toiminut prosessina melko hyvin, eikä siitä ole seurannut kovin suuria korkokuluja, koska muistutusten ja korkolaskujen lähettäminen ei ole niin säännöllistä ainakaan Yritys Oy:n ulkomaalaisilta toimittajilla.

5.3 Maksuliikenne SEPAn myötä

Yritys Oy:n toimittajista 98 % sijaitsee SEPA-alueen sisällä. Ja näistä toimittajista 90 % laskuttaa euroina. Tällöin suurin osa maksuista menee SEPA-kotimaanmaksuna.

SEPAan siirtyminen vaatii maksuaineiston totaalista muutosta. Entinen LM-maksuaineisto korvataan C2B-maksuaineistolla. Kotimaan maksuissa itse maksatukseen ei tule muutoksia, kuin toimittajien tilitetietojen osalta. Ulkomaan maksuissa taas SEPA luo mahdollisuuden sähköistää maksatusta. Sekä kotimaan että ulkomaan maksut SEPA-alueelle ovat jatkossa SEPA-kotimaan maksuja. Ja SEPA-alueen ulkopuolelle menevät maksut taas ovat SEPA ulkomaan maksuja.

Yritys Oy:ssä SEPAan siirtyminen tarkoittaa sitä, että kaikki maksut voidaan ajaa samassa maksuajossa ja siten ulkomaisetkin SEPA-alueen maksut menisivät päivittäin. Vielä ei ole tehty päätöstä siitä, että tullaanko myös SEPA-alueen ulkopuolelle menevät maksut ajamaan samassa maksuajossa vai maksetaanko ne vanhalla tyylillä erikseen. Pankin näkökulmasta kummatkin tavat on mahdollisia.

Vaikka Yritys Oy:ssä ei ole vielä saatu päivitettyä SAPia muodostamaan SEPAn vaatimaa XML C2B -aineistomuotoa, on yrityksellä mahdollisuus siirtyä jo osittain SEPA-maksuihin. Basware Banking -ohjelmasta voidaan jo nyt lähettää SEPA-maksuja pankkiin, koska Yritys Oy:n ja Sampo Pankin välisiin sopimuksiin on jo lisätty SEPA-maksujen vastaanotto.

5.4 Pankin sopimuksen päivittäminen

Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen yhtenä vaiheena on pankin kanssa tehtyjen sopimusten päivittäminen. Yritys Oy:ssä tämä hoidettiin vierailulla Sampo Pankissa, vaikka asian pystyy hoitamaan myös sähköpostin tai puhelimen välityksellä. Pankin kanssa tehtyihin sopimuksiin ei tarvitse kuin lisätä kohta SEPAn XML-aineiston vastaanotosta. Uudistetut sopimukset lähetettiin päivityksen jälkeen yritykseen allekirjoitusta varten ja asia oli siten hoidettu.

5.5 Toimittajatietojen päivitys

SEPAan siirtyminen korvaa perinteiset tilinumerot, minkä johdosta kaikkien Yritys Oy:n toimittajien pankkitiedot tulee päivittää ja lisäksi kaikkiin pitää lisätä BIC-koodi. Yrityksellä on tällä hetkellä noin 2800 aktiivista toimittajanumeroa SAPissa. Päivitys päätettiin tehdä manuaalisesti, kun huomattiin, että tiettyjen pankkien IBAN-numerot oli toisinaan virheelliset SAPin muodostaessa ne syötetystä perinteisestä pankkitilistä. Vaikka SAPiin olisi voitu luoda ajo, joka muodostaa IBAN-numerot, toimittajien tilit olisi jouduttu tarkistamaan.

Mikäli yritys olisi päättänyt hankkia SEPA-muuntimen, ei toimittajatietoja olisi nyt tarvinnut päivittää. Tällöin muunnin olisi muuttanut tilitiedot IBAN-muotoon ja vanhan LUM-maksuaineiston SEPAn vaatimaksi XML C2B -aineistoksi.

Toimittajatietojen päivityksen hoiti kaksi henkilöä kahden viikonlopun aikana. Apuna päivityksessä käytettiin pankkien internet-sivuilla olevia IBAN-laskureita, joihin linkkejä löytyy Finanssialan Keskusliiton sivuilta www.fkl.fi. Laskureiden avulla voitiin tarkistaa, että SAP on muodostanut IBAN-koodin oikein ja tarvittaessa koodia muutettiin manuaalisesti. Erityistä huomiota kiinnitettiin Säästöpankin ja Osuuspankin tilinumeroihin, sillä niistä IBAN muodostui useimmiten väärin. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että tilinumeron niin sanotut ylimääräiset nollat on jätetty pois tilinumeroa syötettäessä eikä SAP ei osannut lisätä nollia siten, että IBAN olisi muodostunut oikein.

5.6 Maksuliikenneohjelman päivitys

Maksuliikenneohjelman päivitys SEPA-versioon oli mahdollista tehdä ennen kuin toiminnanohjausjärjestelmä on päivitetty tuottamaan SEPAn vaatimaa XML-maksuaineistoa. Suositeltavaa olisi kuitenkin ollut, että pankin kanssa on tehty sopimukset XML-maksuaineiston vastaanotosta ja SAP tuottaisi kyseistä maksuaineistoa. Tällöin maksuaineiston testaus olisi voitu tehdä ohjelmistotalon konsultin ollessa paikalla ja hänen avustuksellaan pyritty selvittämään, missä on vika, jos aineisto ei välittynyt pankkiin oikeanlaisena. Koska yrityksen maksuaineistopäivitystä ei ollut ehditty tehdä ennen maksuliikenneohjelman päivitystä, tulee testauksen yhteydessä joko pyytää ohjelmistotalon konsultti paikalle tai tehdä määritelmämuutokset itse maksuliikenneohjelmaan ja olla tarvittaessa yhteydessä ohjelmistotalon IT-tukeen.

Päivitystä edeltävällä viikolla yrityksen oma IT-tuki havahtui tulevaan päivitykseen ja ilmoitti, että Analyste Banking -ohjelma on asennettuna Windows 2000 palvelimelle, mitä uusi Banking-ohjelma ei enää tue (LIITE 2). Lisäksi IT-tuki ilmoitti, että yrityksessä on tulossa ensi vuoden aikana palvelinmuutos, jolloin nykyiset palvelimet korvautuvat Web-pohjaisella palvelimella. Uusi Web-pohjainen palvelin oli vasta testikäytössä, mutta uusi Basware Banking -ohjelma päätettiin asentaa sille, koska muussa tapauk-

sessä ohjelmisto olisi jouduttu ensi vuonna asentamaan uudelleen. Onneksi maksuliikenneohjelman asennus Web-pohjaiselle palvelimelle oli Baswaren osalta mahdollista. Mikäli Basware Banking -ohjelmaa ei olisi voitu asentaa, olisi uuden version päivitys ollut tässä vaiheessa turhaa.

Ongelmaksi päivityksen yhteydessä olisi myös voinut aiheutua se, että Yritys Oy:llä käytössä ollut Analyste Banking -ohjelma oli niin vanha versio, että tietojen siirto olisi saattanut olla hankalaa. Analyste Banking -ohjelmassa oli kuitenkin niin vähän tietoa, että varmuuskopioiden otossa meni hyvin vähän aikaa eikä niiden siirto uuteen Basware Banking -ohjelmaan aiheuttanut mitään ongelmia. Päivityksen yhteydessä myös maksuaineiston siirtopolut SAPista ja yhteydet pankin kanssa olisivat saattaneet aiheuttaa ongelmia. Kaikilta ongelmilta kuitenkin vältyttiin ja testauksessa huomattiin kaiken toimivan kuten pitääkin. Lisäksi koko päivän vieväksi ajateltu päivitys saatiin hoidettua kolmessa tunnissa, mikä yllätti myös Baswaren konsultti Kristiina Kallion.

5.7 XML-aineistomuodon luonti

Haasteena maksuaineiston muuttamisessa SEPAn vaatimaksi XML C2B-tiedostomuodoksi tuli se, että Yritys Oy:n SAP-tuki sijaitsee Iso-Britanniassa. Tukihenkilöön otettiin yhteyttä heti, kun projekti lähti käyntiin, mutta heti ensimmäisessä yhteydenotossa huomattiin, että hän ei ollut kuullutkaan SEPA:sta. Ensin piti siis selittää, mikä SEPA on, mitä se pitää sisällään ja mitä muutoksia yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen vaatii.

Aikataulullisesti ongelmaksi muodostui myös samaan aikaan meneillään olevat muut projektit, kuten Suomen tuleva ALV-muutos. Yritys Oy:n SAP-tukena on toiminut yleensä tietty henkilö Britanniassa, joka jo tuntee yrityksen toimintatapoja ja siten ottaa hoitaakseen kaikki Yritys Oy:stä tulevat tukipyynnöt.

Koska SEPAn vaatima XML C2B -aineistomuoto on aivan uusi eikä sitä voi muokata vanhasta maksuaineistosta muuttamalla vain joitain tiettyjä kohtia, piti Yritys Oy:n tehdä DMF-pyyntö (Decision Making Framework). DMF:ssä piti kertoa projektin taustaa,

syitä muutostarpeelle, mitä tarkalleen pitää muuttaa, mitä vaihtoehtoja on, jos projekti-
pyyntöä ei hyväksytä jne. Vasta, kun DMF on hyväksytty, voi SAP-tuki aloittaa projek-
tin uuden XML C2B -maksuaineiston luomiseksi.

Maksuaineiston uudistamisesta haastavaa tekee myös se, että jokaisen pankin tiedosto-
vaatimukset eroavat hieman toisistaan. Sampo Pankilta yritys sai mallin aineistosta sekä
XML C2B -tietuekuvauksen, mutta materiaalit oli mahdollisuutta saada ainoastaan
suomenkielillä. Sampo Pankin tietuekuvauksen rinnalle piti ottaa Danske Bankin eng-
lanninkielinen tietuekuvaus, mikä oli huomattavasti laajempi kuvaus, sillä Sampo Pank-
ki on ottanut ainoastaan osan XML indekseistä käyttöön. SAP-tuen työtä helpottaakseen
Yritys Oy kävi tietuekuvaukset rinnakkain läpi ja merkitsi Danske Bankin kuvaukseen
tarvittavat indeksit.

Puhelinneuvottelussa 1.6.2010 käytiin SAP-tukihenkilön kanssa läpi tulevia muutoksia
sekä maksuaineiston että aikanaan pankista tulevan XML-tiliraportoinnin osalta, ja pää-
tettiin, että tässä vaiheessa keskitytään ainoastaan XML C2B -maksuaineiston luomi-
seen SAPIin. Se yksin on melko suuri projekti, joka pitää saada valmiiksi vuoden 2010
loppuun mennessä. Vasta sitten, kun pankki on valmis lähettämään tiliraportteja XML
B2C -muodossa, käynnistetään uusi projekti SAPin päivitykselle. Tarkkaa aikataulua
SAP-tukihenkilö ei osannut antaa aineistomuodon luomiselle, mutta hän sanoi sen ole-
van mahdollista, kun projekti käynnistettiin jo tässä vaiheessa vuotta. Marraskuussa
projektin aloittaminen ja hoitaminen määräajan puitteissa ei todennäköisesti olisi onnis-
tunut.

5.8 Projektin toteutuminen

Projekti aloitettiin sen enempää SEPasta tietämättä, tilattiin ohjelmistopäivitys maksu-
liikenneohjelmaan ja sovittiin pankin kanssa sopimusten päivittämisestä. Kuviteltiin,
että SEPA ei vaadi kovin suuria ponnisteluja tai muutoksia nykyisiin ohjelmiin ja pelk-
kä maksuohjelmiston päivittäminen riittäisi. Tämä ei kuitenkaan pitänyt paikkaansa,
mikä todettiin hyvin pian, kun perehdyttiin enemmän SEPAan. Muutoksia piti myös
tehdä SAPin luomaan maksuajoaineistoon, mikä ei ollutkaan niin kovin helposti toteu-

tettavissa. Vaikka Suomessa SEPAan siirtyminen on jo hyvin ajankohtaista, ei se muualla Euroopassa ole kovin yleisesti tiedetty asia. Ensimmäisenä oli sen johdosta esiteltävä SEPA ja sen tuomat muutokset, sekä selitettävä, mihin kaikkeen muutoksia tarvitaan.

Basware Banking -ohjelmiston päivityksen myötä yrityksellä on jo nyt mahdollisuus alkaa maksaa suora- ja ulkomaiset maksut SEPA-maksuina. Suoramaksuina maksetaan esimerkiksi palkkojen yhteydessä tehtävät sairauskassavähennykset ja ammattiliittovähennykset. Suora- ja ulkomaan maksujen maksaminen SEPA-maksuna on mahdollista, koska SAPista ei ladata ulkomaan maksuissa maksuaineistoa Banking-ohjelmaan vaan maksut syötetään manuaalisesti maksuliikenneohjelmaan ja pankin kanssa on jo tehty sopimukset XML-aineiston vastaanotosta. Yrityksen tarvitsee ainoastaan muuttaa Basware Banking -ohjelmassa suora- ja ulkomaan maksujen määrittämiä, testata niiden toimivuutta pankin kanssa ja aloittaa SEPA-maksut. Ohjeet määrittämiseen yritys saa Baswaren Extranet -sivustolta, johon on linkki Basware Banking -ohjelmassa, ja johon päivityksen yhteydessä hankittiin käyttäjätunnukset sekä salasana.

5.9 Tulevat toimenpiteet

5.9.1 Maksuaineiston testaus

Maksuaineiston muutokset tehdään ensin SAPin testipuolelle, jolloin päästään testaamaan, kuinka aineisto toimii. Testausvaiheessa on otettava yhteys pankkiin, että he katsovat ladattua aineistoa ja kommentoivat mahdollisista virheistä. Testipuolelle kannattaa luoda niin veloitus- kuin hyvityslaskuja, joiden muodostumista testataan. Laskut kannattaa luoda niin, että ne maksetaan omalta tililtä toiselle, jolloin näkee myös, millaisena ne tulevat omalle tilille. Ainoastaan Nordealla on tällä hetkellä SEPAan siirtymistä varten luotu testipuoli, mikä mahdollistaa maksuaineiston testaamisen ilman, että raha oikeasti liikkuu.

5.9.2 Tiliraportointi

Tiliraportoinnin osalta Sampo Pankin maksuliikenneneuvoja Marja-Liisa Seppänen ei ole osannut antaa tarkkaa aikataulua, sillä tiliraportointisanomat ovat nyt kehityksen alla. Seppänen kuitenkin epäilee, että pankki voi loppuvuodesta tarjota tiliraporttisanomia tuotantoon. (Seppänen 2010.) Tällöin Yritys Oy:n tulee pyytää pankilta tietuekuvaus tiliraportoinnin sanomista, sillä SAPIa on muutettava niin, että se pystyy lukemaan XML B2C -aineistoa. Tiliraportoinnin vastaanotolle ei kuitenkaan ole vielä asetettu tarkkaa aikataulua, milloin pankit lopettavat vanhanmallisten KTO- ja KTL-tiliraporttien lähetyksen ja yritysten pitää viimeistään olla valmiita vastaanottamaan B2C-aineistoa.

5.9.3 Kansainvälinen RF-viite

Yrityksen tulee huomioida, että 1.12.2010 alkaen on mahdollista siirtyä kansainvälisten viitteiden käyttöön. Tämäkin vaatii päivityksiä laskutuksen osalta SAPIin, jos kansainvälisiin RF-viitteisiin päätetään siirtyä. Kansainvälisiin viitteisiin siirtymistä tukee se, että niiden myötä myös muista maista tulevat suoritukset voidaan kohdistaa kotimaassa tapahtuvien maksujen mukaan. Kansainvälisiin viitteisiin siirtyminen vaatii kuitenkin sen, että yritys on valmis vastaanottamaan XML B2C -tiliraportteja, koska kansainväliset viitteet ei välity KTL-aineistossa.

5.10 SWOT-analyysi: SEPA ja Yritys Oy

SWOT-analyysi (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) on Albert Humphreyn kehittämä nelikenttämenetelmä, jota käytetään strategian laatimisessa, sekä oppimisen tai ongelmien tunnistamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Se on hyödyllinen ja yksinkertainen työkalu yrityksen toiminnan, hankkeiden ja projektien suunnittelussa. SWOT-analyysin kohteena voi olla jonkin yrityksen toiminta koko laajuudessaan, jonkin tuotteen tai palvelun asema ja kilpailukyky tai esimerkiksi kilpailijan toiminta ja

kilpailukyky. Alla pohdittuna SEPAan siirtymistä Yritys Oy:ssä SWOT-analyysiä hyödyntäen.

5.10.1 Vahvuudet

Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirryttäessä Yritys Oy:n vahvuutena on eri järjestelmien ja käytettävien pankkien vähäinen lukumäärä. Yrityksen ei tarvitse päivittää kuin toiminnanohjausjärjestelmäänsä SAPIa sekä päivittää maksuliikenneohjelmansa SEPA-versioon. Vahvuutena on myös konsernin oma SAP-tuki, sillä yrityksen toimintatapojen tunteminen on kaiken pohja muutokselle. SAP-tukihenkilö on viime vuosien aikana ollut mukana monissa Yritys Oy:n projekteissa, joten hänellä on tietoa, mihin kaikkeen maksuaineistopäivitys vaikuttaa. Mikäli SAP-päivitys jouduttaisiin hoitamaan ulkopuolisen konsultin hoitamana, voisi muutos olla vielä haasteellisempaa. Ulkopuolinen henkilö ei tunne SAPIin luotuja maksukoodeja, niiden määritelmiä tai käyttöä, mitkä taas Yritys Oy:n omalla SAP-tuella on tiedossa.

5.10.2 Heikkoudet

Monien muiden yritysten tapaan Yritys Oy:ssä hoidetaan maksuliikenne samalla prosessilla kuin se on aina totuttu hoitamaan. Vaikka toimintatavoissa olisi nähty kehittämisen varaa, ei niiden uudistamisen eteen ole tehty mitään. Ei ole nähty tarpeelliseksi miettiä, millä tavalla prosesseja saataisiin helpotettua tai niitä saataisiin kustannustehokkaammiksi. Tähän toki vaikuttaa myös se, että talousosasto on pieni ja resursseja on hyvin rajallisesti.

Konsernitasolla heikkoutena on, että Euroopassa ei vielä tunnisteta SEPA:n tuomia muutoksia tai nähdä SEPAa erityisen tärkeäksi asiaksi. Mikäli Euroopassa sijaitsevasta European Treasurystä ei saada lupaa SEPA-projektin vaatimaan maksuaineiston muutokseen, on yrityksen hankittava SEPA-muunnin ja toimittajatietojen päivitys on ollut ainakin jossain määrin turhaa.

5.10.3 Mahdollisuudet

Yritys Oy:n kannalta SEPA tuo mahdollisuuden maksuliikenteen sähköistämiseen. SEPA:n myötä yritys voi maksaa kaikki sekä kotimaan että ulkomaan maksut samassa maksuaineistossa, jolloin manuaalinen maksujen syöttäminen poistuu. Tämä säästää aikaa, kun ostoreskontranhoitajan ei tarvitse tulostaa jokaista ulkomaan laskua ja hakea tositenumeroita niihin, ja kassanhoitajan ei tarvitse manuaalisesti syöttää jokaista maksua maksuliikenneohjelmaan.

SEPA:n myötä yrityksen kannattaa myös entistä enemmän panostaa muissa SEPA-maissa toimivien yritysten laskutuksen saamiseen euroissa. Tällöin Yritys Oy säästää pankin kuluissa sekä parantaa imagoaan toimittajiensa silmissä, kun maksut nopeutuvat.

5.10.4 Uhat

Aineiston pitää olla juuri oikean muotoista, että se voidaan käsitellä pankissa, mitään välimuotoa vanhan ja uuden välillä ei saa olla. Mikäli SAPin tuottamaa maksuajoaineistoa ei saada uudistettua siten, että se tuottaa XML C2B -aineistoa, joutuu yritys hankkimaan Baswaren SEPA-muuntimen maksuliikenneohjelman ja pankin väliin. Muuntimen hankkiminen on nopeaa, tarvitsee ainoastaan ottaa yhteyttä Baswaren konsulttiin ja hän lisää sopimuksiin tiedon muuntimen käytöstä sekä aktivoi sen yrityksen maksuliikenneohjelmaan. Tätä kannattaa kuitenkin pitää ainoastaan silloin mahdollisuutena, jos loppuvuodesta 2010 huomataan, että maksuaineiston luominen ei ole onnistunut.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

SEPAan siirtymisen on sanottu olevan euroon siirtymistä huomattavasti suurempi ja haastavampi muutos yritysten taloushallinnon kannalta. Euron myötä, taloushallinnon näkökulmasta, yritysten piti maksuaineistossaan ainoastaan muuttaa ensimmäiselle riville nollan sijaan yksi, kun oli kyse euromääräisestä maksusta. SEPA taas vaatii koko maksuaineiston uudistamista, mikä vaatii enemmän aikaa ja resursseja.

Yhtenäinen euromaksualue kuitenkin nähdään monissa yrityksissä positiivisena asiana, ja etenkin kansainväliset yritykset hyötyvät siitä, kun ulkomaan maksut menevät jatkossa kotimaan maksujen hinnalla. Myös maksujen nopeutumista pidetään positiivisena. SEPAn myötä yritykset voivat pyrkiä entistä automatisoidumpaan maksatukseen, mikä tuo säästöjä ja sähköistää taloushallintoa.

Opinnäytetyöni myötä Yritys Oy:ssä on havahduttu siihen, mihin kaikkeen SEPA tulee vaikuttamaan. Yrityksessä on ollut mielikuva, että SEPA on melko pieni muutos eikä vaadi kovin suuria muutoksia tai ponnisteluja. Ajateltiin, että sopimusten päivittäminen pankin kanssa, maksuliikenneohjelmiston päivitys SEPA-versioon ja pieni muutos maksuaineistoon riittäisivät SEPA-valmiuden saavuttamiseksi. Kuten raportistani on käynyt ilmi, yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen vaatii totaalista maksuaineiston muutosta, minkä luominen on haastavaa etenkin kansainvälisessä yrityksessä, jossa ei voi vain antaa pankilta saatua suomenkielistä tietuekuvausta ohjelmistotuelle.

Tarkoituksena oli selvittää, mitä kaikkea SEPAan kuuluu, mihin kaikkeen se vaikuttaa yritysten maksuliikenteessä ja näiden tietojen pohjalta laittaa SEPA-projekti Yritys Oy:ssä etenemään. Yritys Oy:n maksuliikenteen nykytilaa peilattiin SEPAn luomiin mahdollisuuksiin ja huomattiin, että SEPA mahdollistaa yrityksen maksuliikenteen sähköistämistä. Vaikka projekti saatiin vasta aluilleen, on opinnäyte hyvä pohja tuleville muutoksille ja sitä voidaan hyödyntää loppuraportissa SEPA-valmiuden saavuttamisen jälkeen.

Lähteet

Aamiaistilaisuus: Maksuautomaation mahdollisuus ja SEPA. Tampere 11.5.2010 Basware Corporatoin

ISO20022 maksut. 2010 Finanssialan Keskusliitto [online] [viitattu 6.6.2010]

http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4020

ISO20022 Tilioteopas V1.1/30.4.2010. Finanssialan Keskusliitto [online]

[viitattu 6.6.2010] http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4020

IBAN-laskurit 2010. Finanssialan Keskusliitto. [online] [viitattu 4.6.2020]

http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_2447

ECP: SEPA payment instruments. [online] [viitattu 5.6.2010]

<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/components/instruments/html/index.en.html>

Kallio, Kristiina Basware Corporation haastattelu 25.5.2010.

Kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma Versio 4, 17.2.2010. Finanssialan Keskusliitto.

[online] [viitattu 7.6.2010] http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4539

Maksupalvelulain keskeinen sisältö 2010. Sampo Pankki. [online] [viitattu 3.6.2010]

<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Sivut/maksupalvelulaki/Pages/Maksupalvelulainkeskeinensisältö.aspx>

Miten yritys valmistautuu SEPAan? 2010 Basware Extranet. [online] [viitattu

30.5.2010] <http://www.analyste.fi/index.php?asiakassivut&maksuliikenne&fi&page=faq&id=235&pid=34&PHPSESSID=19d825c932dab5b47ec424f7909abf5e>

SEPA ja yritys - mitä SEPA merkitsee yritykselle? 1/2010 OP-Pohjola -ryhmä

SEPA-eurojärjestelmän odotukset Lehdistötiedote. 27.3.2010. Euroopan keskuspankki

[online] [viitattu 4.6.2010]

<http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2009/html/pr090327.fi.html>

SEPA tehostaa maksamisen prosesseja. 2010 Basware [online] [viitattu 26.5.2010]

http://www.basware.com/FI/Our_Solutions/maksuautomaatio/sepa/Pages/default.aspx

Seppälä, Marja-Liisa Sampo Pankki Oyj sähköpostikysely 20.5.2010.

Suutari, Hilikka SEPA koskettaa kaikkia yrityksiä. 17.3.2010 OP-Pohjola -ryhmä.

Web Services tiedonsiirto, palvelukuvaus. Huhtikuu 2010. Nordea Pankki Suomi Oyj.

[online] [viitattu 5.6.2010]

http://www.nordea.fi/sitemod/upload/Root/fi_org/liite/s/yritys/pdf/web_services.pdf

Web Services. 2010 Nordea. [online] [viitattu 5.6.2010]

<http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteisöt/Maksut+ja+kortit/Neuvoja+maksuista+ja+korteista/Web+Services/1126622.html>

Yhtenäinen euromaksualue (SEPA). Suomen Pankki. [online] [viitattu 20.5.2010]

<http://www.suomenpankki.fi/fi/rahoitusmarkkinat/kehityshankkeet/sepa.htm>

Yhtenäinen euromaksualue (SEPA): Yhteiset pienten maksujen markkinat. 2006 Euroopan keskuspankki. [online] [viitattu 15.5.2010]

[online] [viitattu 15.5.2010]

http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006fi.pdf

Yhtenäinen euromaksualue yrityksille 2009. Finanssialan Keskusliitto [online] [viitattu

28.5.2010] http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4539

Yhtenäiseen euromaksualueeseen SEPAan liittyvät pankkien palvelut. [online] [viitattu 8.6.2010]http://wiki.XMLdata.com/@api/deki/files/200/=Pankkien_valmiudet_FKL.pdf

Yrittäjän muistilista SEPA-asioista. 3/2010 Finanssialan Keskusliitto [online] [viitattu 7.6.2010] http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_2447

LIITE 1

MUISTILISTA YRITTÄJÄN SEPA-ASIOISTA

Yleiset asiat

- Käy läpi käyttämäsi maksukanavat
- Selvitä yrityksesi tilien IBAN-tilinumerot ja pankkisi BIC-koodi
- Selvitä pankkisi tarjoamat SEPA-palvelut
- Selvitä ohjelmistotoimittajasi SEPA-palvelut
- Puhu tilitoimistosi kanssa ja sovi SEPA-toimenpiteistä
- Jos otat vastaan korttimaksuja, hanki sirumaksupääte ja varmista ohjelmiston ja sopimuksen ajantasaisuus
- Muodosta SEPA-aikataulu omalle yrityksellesi sopivaksi, mutta huomioi pakolliset aikarajat

Laskutus

- Huolehdi, että käyttämälläsi laskulla ja tilisiirtolomakkeella on sekä kotimainen tilinumero että IBAN ja BIC 1.7.2010 mennessä
 - ♦ Jos käytössäsi on jo IBANit sisältävä tilisiirtolomake, tarkista lomakkeella olevan ehtotekstin ajantasaisuus (muuttunut tänä talvena)
- Pyri laskuttamaan euromääräisenä myös ulkomaille
- Huomioi pankkiviivakoodiin tuleva muutos 12/2010 (kotimaisen tilinumeron tilalle tulee IBAN), jos käytät pankkiviivakoodia. Uusi pankkiviivakoodi on otettava käyttöön 31.10.2011 mennessä
- Jos käytät verkkolaskutusta, varmista, että käytössäsi ratkaisu käyttää tilinumerona IBANia eikä kotimaista tilinumeroa
 - ♦ IBAN pakolliseksi 31.12.2010 mennessä
 - ♦ Erityispalveluna verkkolaskuaineistot mahdollisia kotimaisilla tilinumeroilla 31.10.2011 saakka
 - ♦ 1.11.2011 alkaen ilman IBANia lähetettävät verkkolaskut hylkäytyvät

Reskontrat

- Varmista, että reskontrajärjestelmissäsi on IBAN- ja BIC -valmius
- Päivitä reskontriin tilinumerot IBAN-muodossa tai sovi tilitoimiston kanssa päivityksestä. Huomioi myös BIC!
 - ♦ Sekä pankeilla että ohjelmistotaloilla on tilinumeroiden muuntopalveluita kotimaisista tilinumeroista IBANEihin
 - ♦ Huomioi vastuukysymykset, jos tilaat muuntamisen muualta kuin pankilta

SEPA (Single Euro Payments Area) tarkoittaa yhtenäistä euromaksualueita, jonka tavoitteena on luoda maksamisen peruspalveluille yhtenäiset käytännöt ja standarditaso. SEPA:n siirtymäkausi kestää vuoden 2010 loppuun, johon mennessä välttämättömät muutokset tulee olla tehty yrityksissä ja julkishallinnon organisaatioissa.

Lisätietoa SEPAsta Finanssialan Keskusliiton verkkosivustolla: www.fkl.fi

Laskujen maksaminen

- Huomioi kansainvälisen standardin käyttöönotto maksuaineistoissa – siirtymäaika päättyy 31.12.2010
- Pankkiin lähetettävän maksuaineiston muoto muuttuu
 - ✦ Pankkiin lähetettävistä maksuaineistoista poistuvat laskujenmaksupalvelu (LMP, LM02, LM03) ja palkkojen maksamiseen käytetty toistuvaissuorituspalvelu (TS). Myös ulkomaanmaksujen maksamiseen käytetty LUM poistuu pankkikohtaisin aikatauluin
- Varmista, että ostoreskontrajärjestelmäsi kykenee tuottamaan uudenmuotoista SEPA-maksuaineistoa
 - ✦ Pyydä tilitoimistoa hoitamaan tämä puolestasi
 - ✦ Jos käytät verkkopankkia, kotimaan tilisiirtojen sijasta käytetään SEPA-tilisiirtoa, jossa tarvitaan IBANia ja BICia
- Turvajärjestelyt muuttuvat: PATU muuttuu PKI-varmenteeksi
 - ✦ Sovi muutoksesta pankkisi tai tilitoimistosi kanssa
- Ostatko/tilaatko ulkomailta?
 - ✦ Pyydä ulkomaiset laskut euromääräisinä aina kun mahdollista – säästät palvelumaksuissa
 - ✦ Pyydä SEPA-alueella olevalta maksunsaajalta aina IBAN-tilinumero ja saajan pankin BIC-koodi
 - ✦ IBANin ja BICin käyttäminen SEPA-alueen ulkopuolella ei ole kovin yleistä – tällaisissa maksuissa käytetään laskuilla olevia muita saajan ilmoittamia tilitietoja

Palkkojen maksaminen

- Huomioi palkkojen maksamisessa siirtyminen SEPA-aikaan
 - ✦ Toistuvaissuorituspalvelu lakkaa
- Pyydä henkilöstön tilitiedot palkkojen maksamista varten IBAN- ja BIC-muodossa tai sovi niiden muuntamisesta esim. pankin kanssa
- Palkkapäivän sijasta maksutiedoissa annetaan eräpäivä, joka on palkkapäivää edeltävä pankkipäivä
- Palkat näkyvät saajien tileillä aamuyöllä muutaman tunnin myöhemmin kuin nykyisin

Tulevia muutoksia

- Kotimaisen viitteen rinnalle tai tilalle on mahdollista ottaa käyttöön kansainvälinen viite 12/2010
 - ✦ Mahdollistaa viitetiedon välittymisen maksajalta saajalle myös rajat ylittävissä maksuissa SEPA-alueella
 - ✦ Kotimaisen viitteen käyttöä voi jatkaa kuten ennenkin
 - ✦ Kansainvälinen viite pitää huomioida laskutus- ja maksatusjärjestelmissä
- Myöhemmin sähköisen tiliotteen ja saapuvien viitemaksujen muoto muuttuu kansainvälisen standardin mukaiseksi
 - ✦ Sovi uudenlaisen tiliotteen ja saapuvien viitemaksujen käyttöönotosta pankkisi, ohjelmistotalosi ja tilitoimistosi kanssa

Korttimaksut

- Ota yhteyttä maksupäätetoimittajaasi ja varmista, että
 - ✦ maksupäätteesi on sertifioitu sirumaksupäätte
 - ✦ maksupäätteohjelmistosi on ajan tasalla
 - ✦ turvallisuusmääräykset (kuten PCI) on huomioitu ja ajan tasalla
- Maksupäätteessä on oltava päivitettyinä viimeisin ohjelmaversio
- Sirukortteja lukevat päätteet otettava käyttöön vuoden 2010 aikana
- 1.1.2011 alkaen asiakkaan maksaessa sirukortilla kortin tiedot on aina luettava sirulta ja asiakkaan on hyväksyttävä maksu PINillä (ei enää magneettijuovalta lukua sirukorteilla)

LIITE 2

1 (2)

arik

29.9.2009

BASWARE WINDOWS-OHJELMISTOJEN KÄYTÖN EDELLYTYKSET

Sisällys

1	Yleistä.....	1
2	Työasemat.....	1
3	Palvelimet.....	1
4	Verkkoyhteydet.....	2
	4.1 Tietoverkko.....	2
	4.2 Terminal Server –käyttö.....	2

1 Yleistä

Tässä asiakirjassa kuvataan Basware Maksuliikenne-, Finance- ja In-house Banking-ohjelmistojen käytön edellytykset.

2 Työasemat

Maksuliikenne- Finance- ja In-house Banking -ohjelmistoja voidaan käyttää seuraavissa käyttöjärjestelmissä:

- Windows XP
- Windows Vista (32- tai 64 bittinen)
- Windows 7 (32- tai 64 bittinen)
- Windows Server 2003 (32- tai 64-bittinen)
- Windows Server 2003 R2 (32- tai 64-bittinen)
- Windows Server 2008 (32- tai 64-bittinen)
- Windows Server 2008 R2 (32- tai 64-bittinen)

Mikäli pankkiyhteydessä käytetään VPN-salausta, eivät 64 bittiset ympäristöt tai Windows 7 ole tuettuja.

Laitteistovaatimusten tulee noudattaa Microsoftin suosituksia kyseisille käyttöjärjestelmille. Vähimmäisvaatimuksena on kuitenkin Pentium 4-tasoinen prosessori ja 512Mt muistia. Näytön erottelutarkkuuden on oltava vähintään 1024 x 768.

Maksuliikenne vaatii vapaata kiintolevytilaa vähintään 330 Mt. Finance ja In-house Banking vaativat vapaata kiintolevytilaa 20 Mt.

Kaikki Basware Cash Management -ohjelmistot käyttävät Crystal Reports –raportointi-ohjelmistoa, joten tulosteet saa useisiin eri taulukkolaskentamuotoihin sen mahdollistamalla tavalla. Muodot saattavat muuttua ohjelmistoversioiden muuttuessa. Crystal Reports vaatii tulostimelta/tulostinajureilta unicode-tuen.

3 Palvelimet

Basware-ohjelmien mukana toimitetaan Solid Server –tietokanta, joka vaatii palvelinkoneelta seuraavaa:

- vähintään 2 Gt keskusmuistia, josta vapaana vähintään 10 Mt per käyttäjä
- Intel-pohjaisessa palvelimessa vähintään Pentium 4 –tasoinen prosessori.

arik

29.9.2009

- vapaata levytilaa 2 Gt. Erittäin isojen tietomäärien tapauksessa levytilatarve on tätäkin suurempi.

Basware-ohjelmissa käytetty Solid Server -versio tukee seuraavia käyttöjärjestelmiä:

- Windows XP Professional
- Windows Vista (32- tai 64-bittinen versio)
- Windows 7 (32- tai 64-bittinen versio)
- Windows Server 2003 (32- tai 64-bittinen versio)
- Windows Server 2003 R2 (32- tai 64-bittinen versio)
- Windows Server 2008 (32- tai 64-bittinen versio)
- Windows Server 2008 R2 (32- tai 64-bittinen versio)
- Linux (Intel), jossa glibc2.2-kirjastot.

Jos käsiteltävien tietojen määrä tai yhtäaikaisten käyttäjien määrä on suuri, suosittelemme, että Solid Serverille on oma palvelimensa. Palvelimen levyjen luku ja kirjoitus on oltava mahdollisimman nopeaa, sillä se vaikuttaa raporttien tulostuksen nopeuteen.

4 Verkko-yhteydet

4.1 Tietoverkko

Maksuliikenne- ja In-house Banking-työaseman sekä palvelimen välinen käytettävissä oleva linjanopeus on oltava vähintään 2 Mbit/s per käyttäjä, suositus on 10 Mbit/s per käyttäjä. Finance-työaseman ja palvelimen välinen linjanopeus on oltava vähintään 100 Mbit/s.

Windows-työasemien ja Solid Server –tietokantapalvelimen välillä on oltava TCP/IP-yhteys. Tietokannan TCP-portin oletusarvo on 1274.

Maksuliikennettä hoitavista työasemista on oltava FTP-yhteys käytettäviin suomalaisiin pankkeihin.

Käytettäessä Web Services –yhteyttä pankkeihin työasemista on oltava HTTPS-pohjainen yhteys. Lisäksi Web Services –yhteyttä käyttävissä työasemissa tulee olla Microsoft .NET 2.0 (tai uudempi) Framework. Tarvittaessa Maksuliikenne käynnistää asennuksen Web Services –yhteyden käyttöön tai käytön yhteydessä.

Muiden kuin suomalaisten pankkien tapauksessa yhteys saattaa olla myös HTTPS-pohjainen.

Käytettäessä kortinlukijaa yhteyksissä muihin kuin suomalaisiin pankkeihin on huomioitava kortinlukijan vaatimukset ja rajoitukset käytölle.

4.2 Terminal Server –käyttö

Terminal Server –ympäristöltä edellytetään seuraavaa:

- Terminal Server –koneella tulee olla vapaata keskusmuistia 16-20 Mt/käyttäjä
- Työaseman ja Terminal Server –koneen välisen käytettävissä olevan linjanopeuden tulee olla vähintään 64 kbit/s.

Isoissa ympäristöissä Solid Server –tietokantaa ei suositella asennettavaksi Terminal Server-palvelimelle. Maksuliikenteen yksittäiskäyttöversio ei sovellu Terminal Server käyttöön.

Basware-ohjelmat toimivat myös Citrix Presentation Server / XenApp –ympäristössä.